

CAMPUS HELSINGBORG

Den kriminella ungdomen, ansvaret och åtgärderna

- En kritisk diskursanalys av några mediers syn på ungdomskriminalitet

Khadra Hussein & Felicia Torres

Kandidatuppsats (SOPB63)

HT 2022

Handledare: Christer Eldh

Abstract

Title: The criminal youth, the responsibility and the measures - *A critical discourse analysis of some media's views on juvenile delinquency*

Authors: Khadra Hussein & Felicia Torres

Supervisor: Christer Eldh

Summary:

In 2022, juvenile delinquency has been extensively debated in Sweden. Young people as a group are the most criminally active and it is natural to focus on this group in the discussion of crime. The media has power in spreading knowledge and influencing the public's view and perception of social problems. This study aims to examine, through a critical discourse analysis, the discourses some media use in the construction of criminal youth, who is responsible for the crime and which measures are appropriate. This, to better understand how the criminal youth is constructed in today's society. This essay rests on the constructivist perspective, which assumes that we shape our reality with the help of language. Using Fairclough's critical discourse analysis, we examine 69 articles published in Aftonbladet, Expressen and SVT Nyheter during the time period from the first of January to the end of September 2022. The essay is based on a qualitative method with discourse theory as a starting point. In the presentation of our results, we use the theoretical concepts of victimization, labeling theory, voluntaristic and deterministic causal explanations. The study shows the youth as incapable of active action and the responsibility is placed on society. Despite this, we see how in the reporting on measures, the focus is mostly on harsher punishments.

Keywords:

Media, discourse, crime, youth, juvenile delinquency, measures, critical discourse analysis, social constructivism

1. Inledning	5
Problemformulering	5
Syfte	6
Frågeställningar	6
Disposition av uppsats	7
2. Forskningsöversikt	8
Litteratursökning	8
Konstruktionen av ungdomskriminalitet genom historien	8
Medias roll och makt över konstruktionen	10
3. Teori & metod	12
Teoretisk utgångspunkt	12
Diskurs som teori	13
Faircloughs kritiska diskursanalys	13
<i>Kritik mot diskursperspektivet</i>	14
Faircloughs tredimensionella analysmodell	15
<i>Analysnivå, text</i>	16
<i>Analytiska begrepp</i>	17
Analysförfarande	18
Kompletterande teoretiska perspektiv	19
<i>Viktimitering</i>	19
<i>Voluntaristiska & deterministiska orsaksförklaringar</i>	20
<i>Stämplingsperspektivet</i>	21
Kvalitativ metod	21
Empiri & urval	22
Studiens tillförlitlighet	24

Forskningsetiska överväganden	25
4. Analys & resultat	26
Hur väljer media att beskriva och porträttera unga kriminella?	27
<i>Den passiva ungdomen</i>	27
<i>När den kriminella ungdomen är brottsoffer</i>	29
Vem beskrivs bära skulden för ungdomskriminaliteten?	32
<i>Regeringens ansvar</i>	32
<i>Samhället har svikit ungdomarna</i>	34
Hur ser diskursen ut vid rapportering om åtgärder för att minska ungdomskriminalitet?	38
<i>Hårdare straff & tuffa åtgärder</i>	39
<i>Kritik mot hårdare straff</i>	42
5. Avslutande diskussion	43
Vidare forskning	46
Referenser	46

1. Inledning

Idag har i stort sett alla en mobiltelefon och våra flöden uppdateras ständigt med nyheter, åsikter och skandaler. Detta ställer krav på källkritik och kunskap om varför och till vem texter är skrivna. Estrada (2001), Lars B Ohlsson (1997), Fairclough (1995), Meeuwisse och Swärd (2013) redogör för att media besitter makt i att bestämma vad som skall publiceras och därmed även hur sociala problem skall tolkas och förstås. Hur media konstruerar samhällets problemområden, dess orsaker och åtgärder, påverkar i regel befolkningens uppfattning om vad som bör prioriteras (Ibid.). Medier har med andra ord makt och inflytande både i samhället i stort och i hur individen tolkar och förstår verkligheten. Dessa aspekt gör diskursanalyser av media intressant som forskningsämne.

Under valåret 2022 har ungdomskriminalitet varit ett hett ämne att diskutera i media. Felipe Estrada (2003), Rosenberger och Callanan (2011) redogör i sina studier för att beroende på hur media väljer att konstruera ungdomskriminalitet påverkar detta allmänhetens förståelse av problemet. De yngre åldersgrupperna är den åldersgrupp som är mest brottsaktiva (Brottsförebyggande rådet, 2022) och det är i sig inte konstigt att det är ungdomarna som får mest uppmärksamhet när diskussionen förs. Hur en del media rapporterar om det blir dock relevant i relation till att de besitter makt i att konstruera och påverka allmänhetens kunskap och uppfattning om kriminella ungdomar, vem som bär skulden för kriminaliteten och vilka åtgärder som är lämpliga.

Problemformulering

Faucher (2009), Rosenberger och Callanan (2011) har genomfört studier i USA samt Kanada och redogör för hur val av ord och beskrivningar påverkar läsarens verklighetsuppfattning om ungdomar som begår brott och vilka åtgärder som anses lämpliga. Fauchers (2009) resultat uppmärksammar att retoriken och valet av diskurser som media i Kanada under 1900-talet har dominerats av, har bidragit till en ensidig bild av ungdomskriminalitet som uteslutit förståelse för bakomliggande faktorer. Även Rosenberger och Callanans (2011) studie belyser hur media har makt att påverka läsarens uppfattning och attityder gentemot kriminella ungdomar. Media bidrar till att konstruera en verklighet där ungdomsbrottslighet ökar och beroende på diskurser och

perspektiv kan de påverka allmänhetens uppfattning om de kriminella ungdomarna och åtgärder för att bekämpa ungdomsbrottsligheten.

Då ungdomskriminaliteten framställs i media som ett växande samhällsproblem väcktes ett intresse hos oss att undersöka hur media bidrar till bilden av ungdomen som kriminell i Sverige idag. Estrada (2001), Ohlsson och Swärd (1994) visar hur bilden av ungdomskriminalitet förändras över tid. För 100 år sedan återfinns diskurser om hur kriminella ungdomar är offer för sin samtid, de beskrivs som objekt, oförmögna att påverka sina beteenden. Detta genererar i en viss konstruktion av ungdomarna som i sin tur påverkar allmänhetens inställning till dem. Under slutet av 1900-talet förändras denna diskurs och ungdomarna blir i stället subjekt, fullt ansvariga för sina handlingar oberoende av yttre omständigheter (Ibid.). Denna skiftning påverkar hur vi förstår ungdomskriminalitet som samhällsproblem, hur vi ser på individen, vem vi skuldbelägger och vart resurserna skall prioriteras. Men hur ser konstruktion ut idag? Vilka diskurser råder i media, vem bär ansvaret och hur konstrueras den kriminella ungdomen?

Som socialarbetare kommer vi möta de kriminella ungdomarna när de kommer ut från anstalterna som unga vuxna. Det är en grupp individer som vi ska hjälpa komma tillbaka in i samhället och integrera dem in i legala liv. I arbetet med att hjälpa denna grupp tillbaka in i samhället anser vi det relevant att undersöka vilka diskurser viss media använder och därmed även hur samhällets nutida syn på samhällsproblemet ser ut.

Syfte

Syftet med denna studie blir således att genom en kritisk diskursanalys undersöka hur kriminella ungdomar, ansvaret för ungdomsbrottsligheten och dess åtgärder framställs i Aftonbladet, Expressen och Svt nyheter under 2022.

Frågeställningar

- Hur väljer Expressen, Aftonbladet och SVT nyheter att beskriva och porträttera den unga kriminella?
- Vem beskrivs bära skulden för ungdomskriminaliteten?
- Hur ser diskursen ut vid rapportering om åtgärder för att minska ungdomskriminalitet?

Disposition av uppsats

Denna uppsats består av fem kapitel där vi presenterar vårt ämne, vår undersökning och vårt resultat. I det första kapitlet presenteras först en kort inledning om medias framställning av ungdomskriminalitet i dagens samhälle. Detta följs av en problemformulering kring vårt valda ämne och ungdomskriminalitet som ett samhällsproblem, detta mynnar ut i vårt syfte och våra frågeställningar. Vi lägger vikt i medias framställning och de diskurser som råder. Här inkluderar vi även kort för tidigare forskning som presenteras i helhet i kapitel två, forskningsöversikt.

Därefter följer ett avsnitt med en bearbetad forskningsöversikt. Först redogörs en historisk överblick kring konstruktionen och diskursen av ungdomskriminalitet över tid i Sverige. Avsnittet följs av en redogörelse kring medias roll och makt över konstruktionen och specifikt medias makt och påverkan över attityder och kunskap bland allmänheten.

I det tredje kapitel berörs diskurs som både teori och metod. Här presenteras den kritiska diskursanalysen samt den analysmodell och de analytiska begrepp som kommer användas. Därefter introduceras tre teoretiska perspektiv som senare kommer användas i redogörelsen av vårt resultat. I detta kapitel redogörs även för vårt urval, studiens tillförlighet och etiska aspekter.

Därefter följer analys-och resultatavsnittet och kapitlet är uppdelat i tre rubriker utifrån våra frågeställningar. Den första delen av analysavsnittet berör hur kriminella ungdomar och ungdomskriminalitet porträtteras och beskrivs i vår empiri. Andra delen redogör för vem som anses ligga bakom ungdomskriminaliteten och den sista delen berör vilka diskurser som identifieras vid rapportering om åtgärder för att bekämpa ungdomsbrottslighet. Inbakat i detta kapitel jämförs resultatet med tidigare forskning. Slutligen presenteras en avslutande diskussion om vad som har tagits upp i vår analys samt eventuella tveksamheter utifrån vår sida. Vi redogör även för framtida forskning kring ämnet och dess relevans till socialt arbete.

2. Forskningsöversikt

För att det skall vara relevant att undersöka hur ungdomskriminalitet konstrueras i massmedia i nutid kommer vi i denna del först redogöra för hur synen och konstruktionen av kriminella ungdomar sett ut historiskt och vilka diskurser som identifierats. Vi kommer beröra mediernas roll i att skapa och upprätthålla konstruktioner samt hur media har makt att påverka befolkningens uppfattningar om brott, unga lagöverträdare och straffrättsliga påföljder.

Litteratursökning

I arbetet med att hitta relevant forskning har vi använt oss av två databaser; Artikelsök samt LUBsearch. Vi har avgränsat våra sökningar att endast inkludera vetenskapliga artiklar och publikationer som blivit peer reviewed. Vi har även identifierat relevant forskning genom att se över referenslistor i avhandlingar och artiklar om vårt ämne. Följande sökord har använts, både på engelska och svenska, i olika kombinationer; ungdomar, kriminalitet, åtgärder, diskurs, media, ungdomsbrottslighet, konstruktion, social konstruktion, straff, ungdomskriminalitet samt ungdomsproblem. Vi valde tillslut att använda oss av forskning som redogjorde för hur media påverkar allmänhetens bild av ungdomskriminalitet, två avhandlingar som berör ungdomar som samhällsproblem samt ett par studier som undersökt hur media konstruerar ungdomskriminalitet i Sverige under tidigare tidsperioder. I följande avsnitt kommer vi redogöra för den forskning vi ansett relevant i förhållande till vår uppsats.

Konstruktionen av ungdomskriminalitet genom historien

I slutet av 1800-talet och början av 1900-talet ansågs orsaker till kriminaliteten vara flytten in till storstäderna, bristen på ansvarskänsla samt möjlighet till biografer och pulshöjande skådespel (Ohlsson & Swärd, 1994, s.33f). Storstädernas gator och möjligheten för unga att samlas och dagdriva beskrevs vara kärnan i problemet. Begreppet ungdomsgång och deras koppling till kriminalitet och våld började få fäste. Tidningar beskrev gängen som en vittring av ett förfall i samhället. Ungdomens begär och möjlighet till nöje, dans och film som anledningen till kriminalitet framställdes i media och att begränsa detta skulle leda till mindre brottslighet (Ohlsson & Swärd, 1994., s. 34ff). Intressant att reflektera över är att det redan för hundra år

sedan fanns en debatt och oro om ungdomskriminalitet. Det är inte ett nytt fenomen utan har varit en del i utvecklingen av samhället som vi ser det idag. Med största sannolikhet finns det skillnader i hur kriminaliteten konstruerats, men kanske är det främst hur vi talar om det och vad som vi ser som anledningen till att det finns som har förändrats?

Under 1950- och 60-talet började retoriken förändras, både arbetslöshet och hemförhållanden började anses betydelsefulla i utvecklingen av ungdomskriminalitet. En förklaring var att de unga som inte klarade av att uppfylla samhällets krav blev kriminella och samhället krävde mer av ungdomen än det gjort tidigare. Förklaringar till samhällsproblemet blev de nya förorterna, för stora skolor, bristande intresse från vuxenvärlden och att mödrarna nu i stället för att vara i hemmet började arbeta (Ohlsson & Swärd, 1994, s.39ff). Estrada är en av forskarna som i likhet med oss intresserat sig för hur media framställer ungdomskriminalitet över tid. I artikeln *Juvenile violence as a social problem* (Estrada, 2001, s.648) har författaren undersökt hur media framställer ungdomsvåld och ungdomar i slutet av 1900-talet. Mellan 1980 och 1985 beskrivs den kriminella ungdomen ofta i samband med trasiga familjeförhållanden (Ibid.). De diskurser som genomgående dominerade debatten vid denna tid bygger på en konstruktion av de unga som problembarn med bakgrund av svåra familjeförhållanden. Detta bidrar till en konstruktion av den kriminella som en sårbar individ vars beteenden påverkas av sociala och strukturella faktorer.

Under sommaren 1986 sker en skiftning i hur media rapporterar om ungdomskriminalitet och vilken diskurs som får plats. Artiklar börjar fokusera på att våldsbrotten blir allvarigare och fler. Estrada (2001, s.684) redogör för att det var en kritisk tid i Sverige när bilden av vilka brott som bör anmälas förändrades. Detta innebar att våldet i större utsträckning anmäldes och inte nödvändigtvis att våldet ökade. Detta resulterade i en ny konstruktion om den kriminella ungdomen. Diskurserna förändrades och bakomliggande strukturella faktorer som tidigare redogjorts för hamnade i bakgrunden. I stället konstruerades den kriminella ungdomen som känslökall och oberäknelig. Det skapades en bild av att ungdomar begår våldsbrott för att få en adrenalinkick. Mellan 1987 och 1992 fortsatte konstruktionen i media av den kriminella ungdomen som farlig och någon som samhället behöver skydda sin befolkning från. Estrada redogör för att de diskurser som media vid denna tid använder i sin rapportering skapar ett avstånd mellan läsaren och ungdomen (Estrada, 2001, s.684). När media konstruerar det

kriminella beteendet som ett medvetet val och de bakomliggande faktorerna hamnar i skymundan begränsas läsarens uppfattning om bakomliggande faktorer till varför brotten sker.

Sammanfattningsvis kan vi se skiftningar i tid om hur ungdomskriminalitet konstruerats, vem som bär skulden, vem den kriminella ungdomen är och vilket perspektiv som får störst utrymme. Ohlsson och Swärd (1994, s.44) redogör för hur det har funnits en oenighet om hur den kriminella ungdomen skall beskrivas. Skiftningen i mitten av 1980-talet är bytet av diskurs i rapporteringen. Utmärkande blir att ungdomen går från att konstrueras som ett objekt till att beskrivas som ett subjekt. Om den kriminella ungdomen beskrivs som ett objekt är denna ett offer av sin samtid och kan inte anses fullt ansvarig för sina handlingar. Ungdomens beteende förklaras genom dåliga uppväxtförhållanden eller samhällsutvecklingen. När ungdomen i stället konstrueras som ett subjekt innebär detta att det kriminella beteendet är ett medvetet val och problemen som medföljer är självförvållade. Ingen skuld skall läggas på samhället eller föräldrarna (Ibid.). Konstruktionen av ungdomskriminaliteten har skiftat över tid och det är främst två olika diskurser som är utmärkande. I vår inläsning kring hur ungdomskriminaliteten konstruerats i media över tid har våra slutgiltiga frågeställningar vuxit fram. Vi hade en annan tanke om vad vi ville undersöka, men nu började intresset växa fram för hur den unga konstrueras i dagens samhälle, vem som beskrivs som ansvarig och vilka åtgärder som är dominerande. Vi vill i vår analys bidra till att tydliggöra problematiska aspekter kring synen på ungdomskriminalitet och vår konstruktion av den kriminella ungdomen.

Medias roll och makt över konstruktionen

Estrada (2003) samt Rosenberger och Callanan (2011) uppmärksammar att politiker använder medier som en plattform för att kritisera oppositionen och vinna röster i samhällsdebatten om ungdomskriminalitet. Estrada (2003, s. 150ff) har undersökt ledarsidor i Sverige mellan 1970-1999 och hur olika sidor i politiken framställer samhällsproblemet. Resultatet visade bland annat hur ledarsidor publicerade av det högra blocket främst redogjorde för kritik riktad mot den rödgröna sidan av politiken samt hur dessa bidragit till att kriminaliteten ökar, att det finns skäl till oro, att det finns behov av hårdare straff för att lösa otryggheten. Detta anses relevant i förhållande till att det högra blocket publicerade dubbelt så många artiklar om detta när de rödgröna partierna hade makten i jämförelse med när de själva hade majoritet. Dessa

ledarsidorna bidrar till en känsla av osäkerhet och rädsla bland befolkningen och högerblocket kan vinna röster när de visar sig handelskraftiga genom att erbjuda skärpta straff för kriminella ungdomar (Ibid.). Rapporteringar av detta slag används med andra ord i ett politiskt syfte för att vinna röster och förtroende hos allmänheten, men leder till en missvisande bild. Allmänheten påverkas av det dem läser och när de grävsta brotten är de som får mest utrymme konstrueras en farlig verklighet och skulden läggs på de som sitter vid makten. Oppositionen kan använda denna oro för att vinna väljare och tydliga åtgärder som hårdare straff skapar en känsla av handlingskraftighet som långsiktiga förebyggande sociala insatser inte kan ge. I förhållande till att vår empiri utgörs av artiklar publicerade under valåret 2022 anser vi det relevant att beröra hur politiker förhåller sig till ungdomskriminaliteten. Vi har valt att inkludera denna del i tidigare forskning eftersom vi anser att det inte är helt främmande att vi i vår empiri kommer identifiera politiska uttalanden om samhällsproblemet. I vår frågeställning om vem som beskrivs bära ansvaret för ungdomskriminaliteten kommer vi närmare undersöka hur politiker använder media som plattform för att kritisera sina politiska motståndare.

En liknande studie (Rosenberger & Callanan, 2011, s. 435f, 340ff) utförd i USA bekräftar resultatet om att hur media framställer brottet och förövaren påverkar läsarens åsikter och attityder gentemot brott och påföljder. Resultatet av studien visar att ökad konsumtion av media minskar sannolikheten att se rehabilitering som ett viktigt syfte vid påföljd av brott. Författaren menar att få ta del av ökad rapportering av våld och brott skapar en uppfattning hos allmänheten att kriminaliteten i samhället ökar. Detta leder i sin tur till att krav på skärpta straff hamnar i fokus och synen på förebyggande eller rehabiliterande åtgärder kommer i skymundan (Ibid.). Faucher (2009, s.452), i likhet med Rosenberger och Callanan (2011, s. 435f, 340ff) uppmärksammar att medias roll i att fokusera på individen som ett subjekt i stället för att belysa de strukturella aspekterna som kan ligga bakom brottslighet bidrar till befolkningens uppfattning om behovet av hårdare sanktioner för att bekämpa ungdomsbrottsligheten.

Lars B Ohlssons (1997, s.128f) avhandling *Bilden av den "hotfulla ungdomen"* bekräftar medias roll i att konstruera ungdomskriminaliteten. Media kan anses vara den viktigaste källan till information både gällande samhället och politiken. Detta innebär att de är centrala aktörer i att forma och styra vår uppfattning om vad som är ett socialt problem och vilka åtgärder som bör

prioriteras (Ibid.). I förhållande till ovanstående redovisad forskning kan media anses ha en viktig roll i att påverka hur allmänheten tänker kring ett visst problem. Ungdomskriminaliteten som ett samhällsproblem skapas i media och attityder kring åtgärder för att minska kriminaliteten formas efter hur media väljer att rapportera om det. I relation till vår studie kan vi med hjälp av tidigare forskning se vikten vid att undersöka vilka diskurser som råder samt lyfta och problematisera vad dessa diskurser kan bidra till. Både utifrån arbetet med att minska ungdomskriminalitet i stort, men även hur det påverkar ungdomarnas möjligheter till ett liv utanför kriminaliteten. Detta kommer vi beröra i vårt analyskapitel i samband med att vi jämför våra resultat med ovanstående presenterad forskning.

3. Teori & metod

I följande avsnitt kommer vi presentera vår teoretiska utgångspunkt, diskurs som både teori och metod, allmän kritik, vår valda analysmodell samt de begrepp vi använder i vår analys. Winther Jørgensen och Phillips (2000, s.10) redogör för att den diskursanalytiska inriktningen skall ses som en helhet där teori och metod är tätt sammanflätade. Vi har därför valt att integrera teori och metod i samma kapitel och presentera hur vi valt att använda oss av angreppssättet i vår undersökning.

Teoretisk utgångspunkt

Vår undersökning fokuserar på hur språket används för att beskriva kriminella ungdomar, vem som bär ansvaret för samhällsproblemet och hur media rapporterar om åtgärder med hjälp av en diskursanalys. Diskursanalys har sin grund i det socialkonstruktivistiska perspektivet. Angreppssättet vilar bland annat på att det inte finns en universell, objektiv sanning. Perspektivet förhåller sig kritisk till vad som hade kunnat beskrivas som självklar kunskap och vill belysa hur verkligheten och hur vi förstår den är föränderlig. Sociala interaktioner och processer bidrar till att upprätthålla gemensam kunskap och gemensamma sanningar. Dessa är föränderliga beroende på kontext, både historiskt och kulturellt (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s.11f). I förhållande till vårt ämne ligger det i vårt intresse att undersöka rådande diskurser utifrån den kontext vi lever i nu. Utifrån att det är valår och att ungdomsbrottsligheten har varit

ett hett ämne i den offentliga debatten vill vi undersöka mer ingående vilka diskurser som återfinns nu i media och hur det påverkar allmänhetens kunskap och verklighetsuppfattning.

Diskurs som teori

Som grund i vår diskursanalys ligger diskursteori. Teorin innebär att sociala fenomen och vår definition och kunskap om dessa är föränderliga och påverkas av språket. Hur diskurser tolkas och beskrivs ser olika ut beroende på diskursanalytisk inriktning, men gemensamt är den konstruktivistiska utgångspunkten (Boréus, 2015, s.176). Detta innefattar bland annat hur vi med hjälp av språket delar in grupper av människor samt vilka egenskaper de som ingår i grupperna tillskrivs. Dessa kategoriseringar förändras beroende på samhälle och tidsperiod. Centralt blir därmed hur vårt språk, rådande diskurser samt sociala kategorier resulterar i hur vi tolkar vår omvärld och konsekvenser för olika grupper i samhället. Den diskursanalytiska inriktningen som vi valt till vår undersökning är den kritiska diskursanalysen.

Faircloughs kritiska diskursanalys

Kritisk diskursanalys är en inriktning inom diskursanalysen som innehar en samhällskritisk koppling. Den har utvecklats av bland annat språkvetaren Norman Fairclough och det är hans angreppssätt vi kommer använda oss av. Social praktik, i form av diskursiva praktiker som förutsätter att de texter man producerar och konsumerar ses som en viktig del i vad som bidrar till att konstituera den sociala världen (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 66ff). Den kritiska diskursanalysen belyser språket som maktmedel och analyserar relationen mellan diskurser och makt kopplat till sociokulturell förändring (Bryman 2018, s.651).

Faircloughs kritiska diskursanalys är i grunden textorienterad, men sammankopplar tre olika traditioner. För det första innebär inriktningen en detaljerad textanalys med influenser från den lingvistiska disciplinen. Detta kombineras med en makrosociologisk analys av social praktik samt den mikrosociologiska traditionen inom sociologin. Det sistnämnda innebär att människor genom gemensamma normer konstruerar verkligheten (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s.70f). Enligt Fairclough påverkar olika diskurser identiteter, både i grupp och på individnivå.

Detta påverkar i sin tur relationer mellan grupper och människor och bidrar till hur vi förstår och uppfattar vår omvärld (Boréus, 2015, s.178f).

Sammanfattningsvis kommer vi i vår studie använda oss av Faircloughs kritiska diskursanalys, denna vilar på det socialkonstruktivistiska perspektivet. Vi anser detta som ett relevant angreppssätt eftersom vår studie berör hur vi använder språket samt hur detta påverkar synen på ungdomskriminalitet. Diskurs som teoretisk grund i vår studie och den kritiska diskursanalysen som verktyg blir därmed lämpligt i relation till vårt valda syfte.

Kritik mot diskursperspektivet

Kritiken som riktats mot diskursteori är i stora drag liknande kritik riktad mot kvalitativ metod. Bryman (2018, s.484) tar bland annat upp hur kvalitativ forskning kritiseras för att vara allt för subjektiv, svår att upprepa och att generalisera. Howarth (2007, s. 21) redogör för kritik riktad direkt mot diskursperspektivet. Bland annat anklagas perspektivet för att inte kunna framföra värdefri eller objektiv forskning. Detta på grund av att både insamling av empiri samt tolkning av empiri påverkas av forskarens subjektiva uppfattning om vad som är viktigt och betydelsefullt (Ibid.). Med detta i bakhuvudet har vi lagt vikt vid att uppehålla hög transparens i vårt arbete. Vi vill tydliggöra hur vi gått tillväga med vår undersökning för att göra det lättare att följa våra steg och kunna upprepa studien. Vi anser det väsentligt för att lättare kunna identifiera om våra subjektiva uppfattning påverkat vår tolkning av vår empiri. Målet med vår studie är att framföra objektiv forskning, men vi är medvetna om att vår analys påverkas av oss själva som forskare. Med andra ord har vi lagt mycket tid på att vara tydliga med våra tankar och steg genomgående i uppsatsen för att läsare skall kunna utläsa hur vi arbetat för att nå vårt resultat.

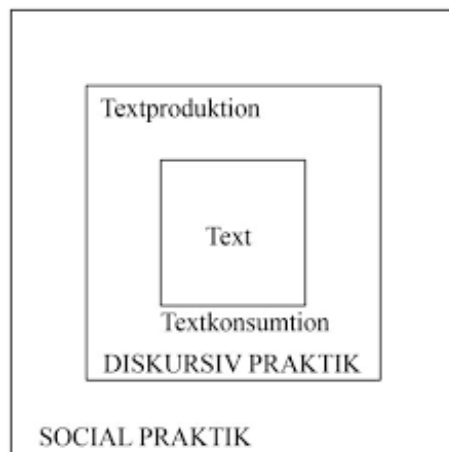
Winther Jørgensen & Phillips (2000, s. 93f) framför hur Faircloughs kritiska diskursanalys innebär oklarheter. Fairclough baserar sitt angreppssätt på en rad olika teoretiker, men tydliggör inte vilka teorier som går att applicera och använda sig av i samspel med hans kritiska diskursanalys (Ibid.). Vi håller med om denna kritik och att Fairclough inte är tydlig med alla aspekter gällande sin analysmodell, men vi anser oss ha haft stor användning av den ändå. Vilka teorier som går att kombinera med detta angreppssätt har det inte varit ett problem för oss eftersom vi i vår studie haft diskurs som teoretisk grund. Vi har inkluderat andra teorier i

samband med redogörelsen för vårt resultat, men dessa har inte använts i analysarbetet. Därför har Faircloughs oklarheter kring applicerbara teorier inte varit en motgång i vårt arbete.

Faircloughs tredimensionella analysmodell

I analysavsnittet utgår vi från Faircloughs tredimensionella modell som en analytisk ram. Fairclough redogör för att användandet av diskurser som ett sätt att tala utifrån ett bestämt perspektiv. Diskursen bidrar till att konstruera sociala identiteter, sociala relationer och kunskaps- och betydelsesystem, valet av diskurs ger därmed betydelse för hur vi upplever och förstår vår omvärld. Mediediskurs är ett exempel på detta som i sig består av andra diskurser (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s. 72ff). Vår studie riktar därmed in sig på diskurser rörande ungdomskriminalitet inom mediediskursen.

Enligt Fairclough är varje fall av språkbruk en kommunikativ händelse som består av tre dimensioner (Fairclough, 1995, s.73ff; Winther Jørgensen & Phillips, 2000, s. 74):

Figur 1: Norman Faircloughs tredimensionella modell

1. Text (tal och skrift, bild eller en blandning av det språkliga och det visuella)
2. Diskursiv praktik, som innebär produktion och konsumtion av texter
3. Social praktik, det vill säga en handling inom ramen för en kontext

Modellen är en analytisk ram som kan användas vid forskning om kommunikation och samhälle. Dessa tre dimensioner är tre olika sätt att läsa en text som gör det möjligt att tolka komplexa sociala händelser. Dessa dimensioner i Faircloughs modell ska därför åtskiljas analytiskt.

I vår analys kommer vi utgå från Faircloughs tredimensionella modell och främst den första dimensionen som utgör *text*. Detta eftersom vi vill djupdyka i språkets betydelse och medias konstruktion av ungdomsbrottslighet och dess åtgärder samt hur dessa kan brytas ner och identifieras utifrån textens disposition. Däremot finns även inslag av den andra och tredje dimension i vår analys. Den andra dimensionen; *diskursiv praktik* som intresserar sig i hur texten är producerad samt vem som konsumerar denna. Den tredje dimensionen utgör *social praktik* och bygger på de två tidigare dimensionerna; diskursiv praktik och text. Dessa befinner sig i de yttersta ramarna och placeras in i det bredare sociala praktiken och i sin tur utgör ett visst handlingsmönster som bygger på att analysera texterna ur ett större sammanhang (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s.85ff).

I en större studie hade vi önskat att vi kunde fokusera på alla tre dimensioner i samma utsträckning men vi behöver begränsa hur omfattande denna undersökning är. Istället för att ytligt undersöka alla tre dimensioner har vi valt att mer djupgående fokusera på den första dimensionen (text). Nedan kommer vi redogöra för Faircloughs beskrivning av textdimensionen i hans analysmodell. Sedan följer en närmare beskrivning av begreppen transitivitet och modalitet samt hur dessa två analytiska redskap används för att analysera vår empiri.

Analysnivå, text

Den första dimensionen av Faircloughs tredimensionella analys är textanalys. Textanalysen koncentrerar sig på formella drag i texten (som inkluderar vokabulär, grammatik och sammanhang) som konstruerar diskurser och genrer lingvistiskt (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s.75). När vokabulär samt grammatik analyseras studeras enskilda ord, hur dessa förhåller sig till varandra samt textens disposition. De enskilda orden och hur de kombineras är av vikt för att förstå diskursen. Relevant blir även att undersöka om orden är positivt eller negativt laddade samt aspekten av att ord kan innebära och tillskrivas olika betydelser. Med hjälp av detta kan man i sin tur se vilka typer av konstruktioner som är synliga respektive osynliga i texten. Genom

att göra en detaljerad analys av texternas egenskaper kartläggs hur diskurserna förverkligas textuellt vilket kan bidra till större förståelse för hur samhällsproblem både konstrueras och är konstruerande. Nedan presenteras de analytiska begrepp vi använt oss av i analysen av vår empiri.

Analytiska begrepp

I vår kritisk diskursanalys används begreppen transitivitet och modalitet vilket Fairclough beskriver som två väsentliga grammatiska element (Fairclough, 1995, s.87ff).

Transitivitet fokuserar på att analysera hur händelser och processer förbinds med subjekt och objekt. Syftet med att undersöka transitiviteten är att kartlägga hur olika framställningsformer får reala ideologiska konsekvenser (Fairclough 1995, s.177ff; Winther Jørgensen & Phillips 2000, s.87ff). I användning av begreppet transitivitet utgår vi främst från att analysera frånvaron eller förekomsten av objekt i en sats. Därmed kan vi tydliggöra hur någon/några kan fräntas ansvaret för vissa handlingar genom att fokusera på konsekvenserna och bortse från vad som ledde fram till de. Ett exempel på detta kan vara genom formuleringen "Ungdomskriminaliteten har ökat drastiskt". Vem menar att ungdomsbrottsligheten har ökat och varför framkommer inte det i meningen? Agenten utelämnas och händelsen beskrivs som att det bara skedde utan att inkludera någon förklaring på handlingen (ibid, s. 87). Relevant blir även att identifiera vem agenten är i de sammanhang agenten inkluderas samt konsekvenser av detta.

Modalitet används för att undersöka skribentens grad av säkerhet (affinitet med) med uttalandet. Genom att studera styrkan i det textuella påståendet kan vi skilja på objektiva och subjektiva modaliteter. I vårt arbete kommer vi utgå från artiklar och analysera mönster utifrån modaliteter genom att fokusera på hur skribenten förhåller sig till påståendet och till vilken grad av säkerhet (afficient) skribenten förmedlar (Winther Jørgensen & Phillips 2000, s.87). Formuleringen av ett påstående bidrar till att framlägga en viss sanning beroende på ordval. Om det exempelvis står *är* i en text innebär det en stark modalitet och uttrycks på ett sätt som läsaren skall acceptera som sanning i jämförelse med ord som inkluderar *kan*, *kanske* eller *ibland*. Orden tolkas då istället som mindre sant och därmed visas en låg modalitet (Ibid, s.88).

Analysförfarande

I arbetet med att analysera vår empiri har vi använt oss av Faircloughs tredimensionella analysmodell, mer specifikt den analysnivå som Fairclough hänvisar till som *text*. Vi har framförallt använt oss av de analytiska begreppen modalitet och transitivitet för att identifiera diskursiva och konstruktiva element i våra texter. För att kunna göra detta har vi först genomgått olika steg för att sortera och strukturera upp vårt material. Vi har börjat med att dela upp artiklarna månadsvis och tillsammans läsa igenom dem en och en för att diskutera vad artiklarna handlar om, hur artikelförfattaren formulerar sig samt vilka av våra frågeställningar som vi eventuellt kan få svar på i varje artikel. Efter detta har vi börjat gå igenom artiklarna igen från början, men nu med en specifik frågeställning i åtanke. Denna process har vi gjort om ett par gånger för varje frågeställning och därmed fått en djupare förståelse för vår empiri.

Våra artiklar har med andra ord blivit lästa ett flertal gånger och för att få svar på våra frågeställningar har vi läst med olika förhållningssätt. När vi exempelvis läste igenom artiklarna för att finna svar på vår första frågeställning om hur de kriminella ungdomarna beskrivs och porträtteras i empirin har vi haft frågor i åtanke som vi ställt till texterna. Vi har bland annat sökt efter modaliteter i texterna, vi har identifierat formuleringar som beskriver den kriminella med adjektiv samt studerat sammanhangen som råder kring beskrivningen av individen. På detta sätt har vi identifierat våra temat som varje frågeställning i analyskapitlet är uppdelade i. Denna process har upprepats för varje frågeställning och vi har under tiden diskuterat det vi funnit och valt ut de diskurser vi båda identifierat som utmärkande att presentera i vår analys- och resultatdel.

Diskursperspektivet har varit grunden i vår analys och det är denna teori som genomsyrar hela uppsatsen. Vi har dock valt att inkludera viktimitisering, stämpling samt begreppen voluntarism och determinism i redogörelsen av vårt resultat. Dessa teoretiska aspekter kommer presenteras i detta kapitel, men vi har inte använt oss av dessa i vår analys. Istället har vi under arbetets gång och under analysen identifierat vårt resultat och därmed dragit kopplingar till dessa perspektiv.

Kompletterande teoretiska perspektiv

I denna uppsats använder vi diskurs både som teori och metod. Diskurs perspektivet är därmed vårt främsta verktyg i analysen. I redogörelsen för vårt resultat har vi dock valt att inkludera följande teoretiska synsätt och begrepp. Följande teori har med andra ord inte använts i analysen av vår empiri. Relevansen har i stället vuxit fram i takt med att vi har analyserat vårt material och funnit likheter mellan våra upptäckter och nedanstående perspektiv. Vi har därför valt att referera till denna del som kompletterande teoretiska perspektiv. Nedanstående redovisade perspektiv ska därför inte tolkas som teoretisk grund till uppsatsen, utan endast som ett komplement i redogörelsen av vårt resultat.

Viktimitisering

I redogörelsen av vårt resultat har vi valt att komplettera med begreppet *viktimitisering* för att kunna ge en förklaring till hur media beskriver och porträtter unga kriminella. Användningen av begreppet syftar till att förklara hur offer begreppet kan skilja sig i förhållande till unga kriminella. Detta kommer i sin tur användas i redogörelsen av resultat för att kunna få en större förståelse för kriminella som offer.

Offerforskning, även kallat viktimologi har blivit ett stort ämne de senare decennierna. Brottsofferforskningen syftar främst till ökad kunskap om brottslighet och gärningsmän. Forskningen bygger på föreställningar om vad offer betyder (Åkerström & Sahlin 2000, s.7). Alla som utsätts för brott betecknas inte som brottsoffer. Med beteckningen finns det bestämda föreställningar om vilka brottsoffren är, hur de handlar och reagerar. Begreppet *idealt offer* bygger på en del principer, bland annat att offret ska vara svag i förhållande till gärningsmannen, gärna ett barn eller en äldre dam. I förhållande till plats kopplas brottsoffret till att hen angrips på den plats som man har respektabla skäl att vara på medan förövaren är en främling med onda syften. Idealet bygger på att offret är någon som andra skapar och inte offret själv, det är samhället som tilldelar individen status. Gärningsmän är i många fall även ett brottsoffer trots att studier visar att skuldbeläggningen ökar om personen inte följer beskrivningen av det ideala offret, vilket ett offer med en kriminell bakgrund inte gör. Risken för att skuldbelägga offret,

även kallat *victim-blaming*, ökar om offret har varit involverat i någon form av brottslighet (Åkerström & Sahlin 2000, s.11f).

Voluntaristiska & deterministiska orsaksförklaringar

I förhållande till vår undersökning och vår analys har vi valt att inkludera två motsatta förklaringsmodeller. Detta för att understryka hur inställningen till vem som bär ansvar för ungdomskriminalitet kan förändras beroende på vilken fråga som ställs. I vår studie har vi bland annat identifierat hur orsaksförklaringar förändras beroende på om vi frågar vår empiri vem som bär ansvaret för utvecklingen av kriminaliteten eller hur vi bör åtgärda problemet.

Orsaksförklaringarna vi har valt att använda i vår analys och i vår redogörelse av resultatet är voluntaristiska och deterministiska orsaksförklaringar. Vår användning av begreppen är inte för att visa vad som är rätt eller vad som är fel, utan endast i vår redogörelse av hur våra identifierade diskurser innebär olika konstruktioner av orsak och ansvar. Ohlsson och Swärd (1994, s.97) beskriver hur samhällsforskning sällan förespråkar en av inriktningarna, utan i stället intresserar sig för förhållandet mellan motsatserna (Ibid.). Vår utgångspunkt är den samma, vi vill visa hur orsaksförklaringar förändras beroende på tidsperiod och perspektiv.

Voluntarismen förespråkar individens fria vilja och handlingsutrymme (Jönson, 2010, s.29; Meeuwisse & Swärd, 2013, s.99f; Ohlsson & Swärd, 1994, s.97). Människan är en fri individ med möjlighet att styra sitt liv i valfri riktning. Det finns inga andra begränsningar i handlandet än individens egen vilja. I förhållande till vårt ämne kan ungdomen själv, oberoende av andra, anses ha valt det kriminella livet och bär därmed även fullt ansvar för detta. Determinismen förespråkar i stället individens begränsningar i förhållande till förutbestämda tvingande förhållanden. Detta kan vara både yttre faktorer kopplat till samhälleliga strukturer eller inre psykiska eller biologiska faktorer. Det är omgivningen eller strukturella faktorer som styr individens handlingsutrymme. Från detta perspektiv kan ungdomskriminalitet anses oundvikligt på grund av exempelvis fattigdom eller social utsatthet. Deterministiskt synsätt kan anse individen fri från ansvar och skuld (Ibid.). Motsatserna representerar med andra ord inställningen till hur fri individen är att påverka sitt liv. Hur stort handlingsutrymme ungdomarna har, är de själva fullt ansvariga för sina val eller är ungdomskriminalitet en effekt av samhällets förhållanden?

Stämplingsperspektivet

Ohlsson och Swärd (1994, s.124ff) beskriver stämplingsperspektivet som utvecklat från fenomenologin samt den symboliska interaktionismen vars grundare anses vara teoretikern George H Mead. Mead intresserade sig för samspelet i interaktion och beskriver individen som beroende av sin omgivning. Med hjälp av andra formas individen och beteenden anpassas efter reaktioner från medmänniskor. Den teoretiker som först myntade perspektivet anses vara Edwin M Lemert, men teorin har fortsatt att utvecklas, bland annat med hjälp av Howard S Beckers som bidrog till genomslag för perspektivet (Ibid.).

I stämplingsteorin ingår bland annat begreppet sekundär avvikelse som syftar till att samhällets reaktioner på normbrytande beteende, som kriminalitet, leder till att individen fortsätter gå in i rollen som avvikare eftersom samhället förväntar sig det. Stämpling av en grupp begränsar individen som ingår i gruppen och dess möjligheter till förändring. Ett tydligt exempel på detta är hur en dömd brottsling har svårt att finna ett jobb på grund av sitt brottsregister, vilket resulterar i att den dömda möjligheter till försörjning genom legala medel begränsas och hen fortsätter begå kriminella handlingar för att överleva. Media har en tydlig roll i att stämpla kriminella ungdomar då allmänhetens syn och kunskap om problemet många gånger grundar sig i hur det rapporteras om (Ohlsson & Swärd, 1994, s.124ff.). Vår användning av perspektivet syftar till att föra en diskussion kring vårt resultat. I vår frågeställning om vem media konstruerar som ansvarig för ungdomskriminaliteten utforskar vi konsekvenserna av detta utifrån ungdomens perspektiv med hjälp av teorin. Relevansen till stämplingsperspektivet i vår studie har vuxit fram under analysens gång och vi hade inte detta i åtanke när vi påbörjade vår analys av empirin. Istället har resultatet av vår analys genererat i en tankegång kring hur den kriminella ungdomens möjligheter påverkas beroende på vem media konstruerar som ansvarig för samhällsproblemet.

Kvalitativ metod

Vi valde att göra en kritisk diskursanalys och därmed en kvalitativ studie. Kvalitativ metod innebär att studera fenomen eller tolka beskrivningar, upplevelser och erfarenheter. Det kan gälla en händelse, ett yttrande, en bild etc, som i sin tur kan användas för att indirekt studera andra fenomen som är svåra att förnimma direkt. Exempelvis känslor, upplevelser, tankar och makt.

Kvalitativ metod mäts inte på samma sätt som en kvantitativ då man främst söker svar på hur något framställs och vad som uttrycks (Boréus, 2015, s. s.9). Därför kommer vi att använda oss av tolkningar och reflektioner kring hur det kan fungera och förstås utifrån våra frågeställningar.

Vi inledde med att läsa artiklarna i syfte att finna teman kopplade till våra frågeställningar. Texten har bearbetats genom bland annat kodning (Bryman 2018, s.698). Efter att ha identifierat koder i våra artiklar har vi kategoriserat in de i olika teman för att förstå problemformuleringen (Bryman 2018, s.703; Winther Jørgensen & Phillips 2000, s.121f). Under tiden har vi synliggjort textens grad av modalitet och transitivitet för att förstå empirin och olika konstruktioner av ungdomskriminalitet.

Tidigare forskning redogör för diverse metodval i förhållande till deras arbete. Lars B Ohlssons avhandling *Bilden av den "hotfulla ungdomen"* (1997) gjorde en innehållsanalys och kompletterade detta med intervjuer, enkäter och deltagande observationer. Rosenbergs och Callanans (2011) studie utgår från en kvantitativ studie. De använde sig av enkäter och komplettera studien med en kvalitativ metod i form av intervjuer. Vår tanke till en början var, likt Rosenberg och Callans (2011) studie, att själva använda oss av enkäter som metodval. Vi blev däremot i stället intresserade av att göra en diskursanalys på medias framställning av ungdomskriminalitet genom att identifiera språkmönster och olika teman för att kunna visa hur språket påverkar och konstruerar aspekter av samhället.

Empiri & urval

För att kunna genomföra vår undersökning behövde vi artiklar kopplat till ungdomskriminalitet. Vi har använt oss av databasen Mediearkivet (Retriever) för att lättare få tillgång till dessa. Vi började med att avgränsa vilka tidningar vi ville inkludera. Vår första avgränsning var att endast inkludera rikstäckande media. Alternativen var att även inkludera regionala eller lokala tidningar, men vi ansåg att rikstäckande media skulle ge oss mer relevant empiri som kan representerar den diskursen som råder i samhället i stort. Vi valde att avgränsa oss till webbaserade artiklar publicerade i Aftonbladet, Expressen och SVT nyheter. Aftonbladet kategoriseras som en obunden socialdemokratisk kvällstidning, Expressen som oberoende liberal kvällstidning och

SVT nyheter inkluderas i public service som hävdar sig både politiskt, ekonomiskt och religiöst oberoende.

Vi valde att avgränsa vårt urval till att endast inkludera artiklar publicerade mellan första januari 2022 till sista september 2022. Detta för att vi var intresserade av att undersöka hur diskurserna ser ut i nutid. Vi ansåg att vår empiri skulle spegla en rad händelser som kan påverka diskursen och rapporteringen om vårt valda samhällsproblem. Bland annat började året med lagändringar om slopad straffrabatt för ungdomar, det har skett upplopp i olika utsatta områden med anledning av koranbränning och politiker har aktivt debatterat om ungdomskriminalitet med anledning av valet som skedde i september. Vi valde orden "kriminalitet" och "ungdomar" för att avgränsa artiklarna. Detta innebar att databasen endast visade artiklar med både ordet kriminalitet och ungdomar i sig. Vi hamnade då på ett urval av 69 artiklar. 40 av dessa var publicerade av Aftonbladet, 24 av Expressen och fem av SVT nyheter. Artiklarna är av olika karaktärer i form av exempelvis debattartiklar, kulturartiklar samt nyhetsartiklar. Vi ansåg att det medförde ett så brett perspektiv som möjligt för att uppnå mättnad och relevans.

I vår empiri har vi citerat 18 av 69 artiklar som vi ansåg representerade den större mängden av texterna. Vi valde ut de mest intressanta och som gav mest betydelse för studien då många artiklar skrev om liknande innehåll. Av de 18 citerade artiklarna kommer 11 stycken från Aftonbladet, sex stycken från Expressen och en från SVT Nyheter. Utifrån att fördelningen av vår empiri är att en majoritet kommer från Aftonbladet och en minoritet från SVT Nyheter har vi försökt att även vi citering förhålla en balans i representationen av vår empiri. I förhållande till vårt resultat hade det varit fördelaktigt om vi hade citerat alla 69 artiklar för att styrka våra argument. Vi anser det dock inte lämpligt utifrån storleken på vår uppsats och har arbetat med att utvalda citerade artiklarna skall kunna representera helheten. Vi har dock i vårt analysarbete utgått ifrån hela vår empiri.

I många sammanhang anses ett målstyrt urval vanligt inom kvalitativ forskning och det innebär att empirin väljs ut strategiskt efter relevans till forskningsfrågor (exempelvis Bryman, 2018, s.496ff). Kriteriestyrt urval är ett exempel på målstyrt urval där empirin väljs ut efter att de uppfyller valda kriterium (Ibid.). Styrande i vårt urval har varit vårt syfte och våra frågeställningar. För att kunna se mönster och teman, samt utföra en diskursanalys utifrån vårt

syfte ville vi ha ett större material som visar “hur man pratar om något” och inte hur en enskild person pratar om något. Med ett större material kan vi ge fler exempel och få syn på olika diskurser kring samma tema. Eftersom vi vill undersöka diskurserna i media var val av tidningsartiklar relevant underlag. Vi har valt ut artiklar utifrån att de uppfyllt våra kriterier om tidsperiod och vilka ord som skall ingå i artiklarna. Vår strategi i att hitta lämplig empiri till vår studie har med andra ord baserats på relevans till vårt syfte och våra frågeställningar.

Studiens tillförlitlighet

Reliabilitet utgör huruvida en undersökning kan upprepas eller inte. (Bryman 2018, s.465). Det blir svårare att tillämpa detta i en kvalitativ studie eftersom en social miljö eller sociala betingelser blir svåra att göra om i en ytterst liknande replikerbar bemärkelse. Speciellt i en diskursanalys som lyder under filosofiska antaganden vilket innebär att objektivitet inte är möjligt och därmed blir det svårt att kräva att undersökningen blir detsamma om den gjordes av en annan forskare. I stället blir vårt fokus att identifiera kvalitén på materialet och pålitligheten i användningen (Ibid). Vi har i denna studie genom en kritisk diskursanalys undersökt hur kriminella ungdomar, ansvaret för ungdomsbrottslighet och dess åtgärder framställs i media. Eftersom studien utgår ifrån tolkningar, uppfattningar m.m. blir studien inte objektiv. Däremot vill vi under studiens gång vara transparenta och visa kopplingar till diverse slutsatser genom en övergripande beskrivning. Detta bidrar till att vi ökar reliabiliteten genom att visa hur vi kommit fram till vår slutsats. Hade vi däremot använt oss av andra tidningar, sökord eller tidsperiod hade resultatet blivit annorlunda. Vi redogör därmed enbart för diskurser i de artiklar vi valt ut till studien.

I processen med kodning har vi gått igenom och kodat ett flertal gånger för att öka reliabiliteten. Vi anser även att det är till en fördel att vi är två personer, vilket gör att tolkningar kan diskuteras och jämföras. Detta bidrar till att vi ser ifall vi får liknande uppfattningar av materialet och därmed inte endast utgår från subjektiva tolkningar. Vi har även använt oss av citat genomgående i vår redogörelse av resultatet för att tydliggöra vår analys och argumentera för vår tolkning.

Validitet

Validiteten i en kvalitativ studie syftar till giltigheten, att det man undersökt i studien har undersökts (Bryman 2018, s. 466f). För att öka validiteten i vår studie har vi fokuserat på att i varje stadie av undersökningen vara transparenta med våra tankegångar. Detta för att visa läsaren hur vi har gått tillväga. Vi uppnår detta genom att tydligt redogöra för studiens urval, insamling av data och tolkning av materialet. Vi tog även hänsyn till att den empiri vi valt skulle avspegla syftet med studien och presenterade flertal exempel i form av bland annat citat för att öka vad avses vara validitet i kvalitativa studier.

Forskningsetiska överväganden

De etiska riktlinjerna utgår från att man inom forskningsprocessen aktualiserar värderingarnas roll. De etiska principerna utgår från informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet (Bryman 2018, s.170f; Eldén, 2020, s30f).

Informationskravet syftar till att forskaren har en skyldighet att informera berörda personer om den aktuella undersökningens syfte. Samtyckeskravet bygger på att deltagarna i en undersökning har själva rätten att bestämma över sin medverkan. Konfidentialitetskravet innebär i sin tur att alla som ingår i undersökningen ska behandlas med största möjliga konfidentialitet.

Nyttjandekravet är den sista etiska principen och syftar till att de insamlade materialet om den enskilde endast får användas för forskningens ändamål (Bryman 2018, s.170f; Eldén, 2020, s30f).

Vi använde oss av nyhetsartiklar som i sin tur redan är officiellt publicerat material och tillgänglig för allmänheten. Detta innebär att personer som ingår i nyhetsartiklar vi använt inte självmant har deltagit i studien, vi har inte haft någon kontakt med personerna som förekommer i undersökningen. Det blir inte heller möjligt att kontakta personer som är en del av vårt material för att inhämta samtycke. Däremot gör en etisk bedömning ifall detta är nödvändigt. Vi har gjort och anser inte detta relevant med tanke på att nyhetsartiklar är offentligt och tillgängligt för allmänheten.

Att följa konfidentialitetskravet i vår undersökning ansåg vi vara svårt. Vi diskuterade möjligheten i att inte skriva ut namn från vårt material och därmed undvika att individerna blir identifierade av en utomstående. Vi gjorde dessa överväganden men kom fram till att detta inte blir fullt möjligt. Främst på grund av att nyhetsartiklar är offentligt material. Vi ansåg att syftet bakom aidentifiering inte blir lika hållbar då referering till källorna krävs för transparens och tar då bort syftet med att inte ha med namn då exempelvis en av källorna hade med den berördas namn i titeln och i sin tur även ställde upp på intervjun för den specifika nyhetsartikeln. Däremot ansåg vi inte det nödvändigt för förståelsen att skriva ut namn i löpande text. I stället la vi fokus på nyttjandekravet genom att se till att de uppgifter vi hade om de enskilda personerna i vårt material endast används för forskningens ändamål.

4. Analys & resultat

Följande kapitel kommer i första hand presentera vårt resultat i förhållande till våra frågeställningar. Den första delen blir således en redogörelse av vår analys och vårt resultat av hur kriminella ungdomar och ungdomskriminalitet porträtteras i vår empiri. I denna del har vi urskilt två centrala teman som styr vår redogörelse av resultatet. Den första rubriken har vi valt att kalla *Den passiva ungdomen*. Här redogör vi för identifierade mönster i förhållande till när det beskrivs att den unge blivit kriminell. Det andra temat har vi valt att kalla *När den kriminella ungdomen är brottsoffer*. Här redogör och problematiserar vi för hur vår empiri och artikelförfattarna förhåller sig till att den som blivit skjuten till följd av ungdomskriminalitet också har en kriminell bakgrund. Vi har identifierat en form av stigmatisering och avhumanisering av den unga när denna själv fallit offer själv.

Vår andra frågeställning behandlar vem som anses ligga bakom ungdomskriminaliteten. Här har vi valt två teman som utgör våra underrubriker; *Regeringens ansvar* samt *Samhället har svikit ungdomarna*. Det förstnämnda temat berörs med syfte av att redogöra för skillnader mellan vårt resultat och tidigare forskning, resultatet vi fick var inte det vi förväntade oss. Det sistnämnda temat berör den diskurs vi identifierat dominerande i vår empiri. I denna del har vi analyserat transitiviteten i artiklarna och vårt största fokus varit att identifiera agenterna i vår empiri, vem framstår som ansvarig över att ungdomar blir kriminella. Vi berör begreppen voluntarism och determinism som blir relevanta i förhållande till ansvarsfrågan vid samhällsproblem. Vi för även

en diskussion kring vilka konsekvenser identifierad diskurs kan medföra, detta med hjälp av stämplingsteorin.

I vår tredje och sista frågeställning redogör vi för vilka diskurser som identifierats vid rapportering om åtgärder för att bekämpa ungdomskriminaliteten. De två teman som presenteras har vi valt att kalla *Hårdare straff & tuffa åtgärder* samt *Kritik mot hårdare straff*. Det första temat berör den diskurs vi identifierat dominerande och bekräftar resultatet av tidigare forskning vi tagit del av. Det sista temat har inte vi inte identifierat i tidigare forskning och vi uppfattar denna kritiska diskurs som en reaktion på rapporteringen om hårdare straff. Den uppmärksammade retoriken diskuteras sedan i relation till stämplingsperspektivet och hur konstruktionen kan bidra till fortsatt kriminalitet.

Hur väljer media att beskriva och porträttera unga kriminella?

Första delen av analysen berör medias perspektiv och beskrivning av den unga kriminella. Vi har delat upp redogörelsen i två teman och plockat ut specifika konstruktioner och beskrivningar som är vanligt förekommande och redogör detta tillsammans med kopplingar till tidigare forskning. Genomgående under analysen belyser tankar och funderingar kring de olika slutsatser vi kommit fram till samt lyfter vår tankeprocess under arbetets gång.

Den passiva ungdomen

För att läsaren skall fångas in i artikeln behöver texten vara lockande och framstå som intressant och artiklar om ungdomskriminalitet, problemet och åtgärder får ta plats i tidningarna. Tidigare forskning visar att ungdomsbrottslighet inte är ett nytt fenomen, det är ett ämne som alltid syns i media. Hur diskursen har sett ut under åren har dock förändrats och därmed hur man talar om det. När media har en stor roll i vad för information som sänds ut blir det viktigt att granska vilket innehåll som omfattas i artiklarna och hur man väljer att prata om problemet.

Utifrån detta tema kom det fram att flertal artiklar hade liknande beskrivningar på ungdomen som har begått brott eller är i riskzon att begå brott. Vi såg mönster och exempel på modaliteter där vissa ordval var vanligt förekommande och belyste en objektiv modalitet tillsammans med en hög affinitet.

[...] hjälpa unga på glid. (TT, 2022, *Aftonbladet*)

[...] hamna i kriminalitet (TT, 2022, *Aftonbladet*)

[...] riskerar att dras in i gängmiljön. (Ericsson, 2022, *Aftonbladet*)

Genom att använda uttryck som att den unga “riskerar att *dras in* i gängmiljö”, “Unga *på glid*”, och “*hamna* i kriminalitet..” visar det ett instämmande i den presenterade “faktan” och den unga porträtteras som passiv och naiv genom att ungdomen fräntas ansvaret. Faircloughs begrepp transitivitet kan kopplas till detta, begreppet innebär en analys av agenten i texten. Uteblir agenten, som i detta fallet, framställs att ungdomen endast “hamnar” där utan förklaring eller någon agent som kan ställas till svars. Frågor som väcks hos oss blir vad som orsakar den unga att “bara hamna” i sådana kretsar. Om ansvaret inte läggs på den enskilda individen, utan istället fräntas, bortser man från medvetna handlingar och processer som lett fram till de. Istället läggs fokuset vid effekterna av handlingen och därmed förutsätter man att ungdomen aldrig kan läggas till ansvar för deras handlingar. Varför detta blir intressant för oss är för att vi ser ett mönster över hur media rapporterar att den unga inte bär ett ansvar när det kommer till att de hamnar i kriminalitet. Genom dessa ordval blir ungdomen passiv och fräntas ansvar. När den unga väl har begått ett brott ändras diskursen och beskrivning av *Den passiva ungdomen* försvinner. Detta presenteras närmare i kommande kapitel.

Varför den lilla status, den lilla plats i samhället man rör över, blir så oerhört viktig för en liten grupp unga att man är beredd att dö för den. Därför att de inte har något annat. (Ericson, 2022, *Aftonbladet*)

Citatet ovan är taget från en artikel som visar hur skribenten porträtterar och försöker förstå den unga genom att ge en förklaring till varför kriminalitet väljs. I citatet beskrivs den unga som något “*liten*”, skulle man ta bort ordet “*lilla*” får meningen en annan betydelse. Här ställs “*den lilla barnet*” mot den hårda kriminaliteten. Artikelförfattaren menar på att kriminaliteten beror på att den unge inte har någon samhörighet. Skribenten väljer att anta att så är fallet och ansvaret tas återigen ifrån ungdomen och placeras någon annanstans. Som nämnt i tidigare avsnitt belyser bland annat Rosenbergs och Callanans (2011) studie hur media kan påverka läsarens uppfattning

och attityder gentemot unga kriminella. Detta bidrar till att en konstruktion skapas utifrån den verklighet media belyser kring ungdomskriminalitet och kan därmed påverka allmänhetens uppfattning om vad de unga kriminella kan tänkas drivas av.

Detta väcker funderingar och frågeställningar kring hur detta efterliknar den diskurs som presenteras i tidigare forskning där den genomgående debatten mellan slutet på 1800-talet fram till mitten av 1980-talet byggde på att den enskilda individen var sårbar och handlingar påverkas av trasiga familjeförhållanden (Ohlsson & Swärd, 1994., s. 34ff). Efter 1986 förändrades diskursen och ansvaret lades på individen i stället, bakomliggande strukturella faktorer som tidigare redogjorts var inte längre aktuella (Estrada 2001, s.684). Bilden av den unga kriminella förändras och nu beskrivs dem som känsloladdade och onda (ibid). Utifrån egna reflektioner och efter bearbetning av vårt material kan vi förstå att diskursen börjar röra sig mot hur det var för 100 år sedan. Sättet man rapporterar om den passiva ungdomen och vilken roll de får inta i skapandet av konstruktionen visar att de ses som en sårbar individ och diverse beskrivningar av bakomliggande faktorer inkluderas som förklaring till varför den unga begår brott.

Sammanfattningsvis kan vi se hur media när de rapporterar om den unga kriminella som individ konstruerar denna som passiv och förklaringar som ligger utanför individens påverkan används som förklaring till normbrytande beteenden. Detta resulterar i att läsaren förstår kriminaliteten som något som bara händer och ungdomarna väljer det inte själva. Ungdomen porträtteras som oskyldig och det är samhället eller andra faktorer som "tvingat" den unge att bli kriminell. Det är en intressant diskurs i förhållande till det senaste årets lagändringar om behovet av hårdare straff för ungdomar. I relation till detta identifierade vi i vår empiri en krock när media rapporterade om brottsoffer där den drabbade själv var kriminell, vilket redovisas nedan.

När den kriminella ungdomen är brottsoffer

Utifrån våra frågeställningar arbetade vi i analysen med att identifiera modaliteten i vårt material. Specifikt hur media väljer att rapportera kring den kriminella ungdomen och fann upprepningar och diskurser utifrån *den unga kriminella som offer*. Som vi märkt ut i tidigare rubrik *Den passiva ungdomen* lyfte vi mönster och beskrivningar som synliggör hur den unga fräntas ansvar för sina handlingar.

Kriminella som brottsoffer och offrets bidragande faktor till den dödliga utkomsten uppmärksammade vi i vårt material. Beskrivningar där ett offer även hade en brottslig bakgrund jämfört med när offret inte har en kriminell bakgrund visade en skiljaktighet i konstruktionen. Ifrågasättandet av vad ett offerskap i sig är och konstruktionen samt föreställningen av att den kriminella inte skulle kunna vara ett offer blir diskuterbart. Detta blir av relevans i studien då medias framställning av offren med kriminell bakgrund kan tänkas komma till en nivå där man skyller på den enskilde utifrån ett *victim blaming* perspektiv där rollblandning med exempelvis den kriminella livsstilen i media presenteras som en tänkbar bidragande faktor för utsatthet och det dödliga våldet.

Dokumentationen kring den mördade mannens kriminalitet är omfattande. [...] Han hade då varit föremål för polisens insatser sedan han var 14 år gammal. Enligt polisen ingick han redan i 18-årsåldern i ett av de kriminella nätverken på polisens radar. Han bedömdes då som brottsaktiv med direkta kopplingar till gäng där det förekommit ”skjutningar, vapen och våld med dödlig utgång”. (Lundberg Andersson, 2022, *Expressen*)

Citatet ovan ger en beskrivning av en 20-årig kille som blev skjuten. I samband med att journalisten rapporterar att ett mord har skett och att det rör sig om ett kriminellt syfte kommer därmed en utförlig beskrivning på vad den mördade tidigare har levt för liv. Det framgår att han hade ett kriminellt förflutet och det var det som var anledningen till att han blev mördad. Språket tyder en tolkning som visar en hög affinitet där journalisten ställer sig ensidigt mot offret. Ord som bland annat “*omfattande*” och fraser som “*den mördade mannens kriminalitet*” och tilläggsord som “*då*” bidrar till en konstruktion kring den unge kriminelle som att utkomsten är välförtjänt. Skribentens val av ord tyder på att denna instämmer med påståendet.

Jag drar mig undan för att säga hur min son dog för det blir som en stämpel. [...] Hade Nicholas dött i en bilolycka hade det varit fruktansvärt det med, men just att han blev skjuten, och hur media skrev om honom som en gängkriminell man, har gjort allting ännu tyngre (Hjertén, 2022a, *Aftonbladet*)

Ovanstående citat berör en artikel där skribenten intervjuat mamman till den 17-årige sonen hon förlorade i en skjutning. Mamman poängterar att bilden som media visar av den kriminella, hennes son, blir en stämpel som resulterar i att läsaren får en annan bild än ifall det skulle vara en annan utkomst som ledde sonen till det dödliga våldet. Vi kan se att detta exempel på victim-blaming stämmer ihop med hur media skriver om ett brottsoffer med en kriminell bakgrund. Vi såg mönster där kriminella likaså var offer, men att konstruktionen och föreställningen media målade upp var motsatsen till hur det "ideala" offret anses vara. Beskrivningar av vad den kriminella gjorde för fel samt utlåtanden kring brottsregister visar hur media avhumaniserar den drabbade. Detta genererar till minskad empati från allmänhetens då en bild skapas av att offret förtjänade utfallet.

Nicholas var så många andra saker med. En älskad kusin, bror, son, systerson, barnbarn. Klasskamrat och vän. Det glöms lätt bort (Hjertén, 2022a, *Aftonbladet*)

Slutligen vill vi lyfta ovanstående citat, här ges ett exempel på en reaktion på avhumaniseringen av en närstående. Citatet visar vilken påverkan media har och hur de kan konstruera en bild som bidrar till att det självklara som citatet vill förmedla, kommer i skymundan på grund av att den drabbade hade en kriminell bakgrund.

Resultatet visar en skiljaktig bild som media porträtterar av den unge när den enskilde utgör riskfaktorer för att hamna i kriminalitet jämfört med när den unge har begått ett brott. Tidigare forskning visar att ungdomsbrottslighet alltid har funnits och synliggjorts som en problematik i samhället. Till vilken grad och i vilket mån det blir en samhällsdiskussion har det varierat, samt vart skulden läggs och på vem. Över tid har det visats, av bland annat Estrada (2001, s.684) som presenterade en diskurs som visar hur den kriminella beskrivs som känslökall och farlig och något samhället behöver skydda sin befolkning från. Ohlsson och Swärd (1994, s.44) utgår från att beskriva ungdomen ur en konstruktion som baseras på hur ungdomen beskrivs beroende på en objektiv respektive subjektiv utmärkelse. I vårt material kunde vi identifiera likheter kopplat till att vi såg hur media fråntog den unge ansvar över sina handlingar. Fokuset blir istället på omgivningen och vilka brister som lett fram till att den unga hamnar i kriminalitet. Däremot såg

vi hur konstruktionen ändras när den unge har begått ett brott eller när den unga kriminella själv blev ett brottsoffer. Ungdomen beskrivs som ett subjekt och i sin tur ansvarig över ens handlingar där ingen skuld placeras på omgivningen utan enbart på den unge.

Vem beskrivs bära skulden för ungdomskriminaliteten?

I detta kapitel berörs frågeställningen om vem som beskrivs bära skulden för ungdomskriminaliteten och analysen är uppdelat i två teman. Det första temat berör att skuldbelägga politiska motståndare, här förvånade resultatet oss och den slutsats vi förväntat oss uteblev. Det nästkommande temat berör den utmärkande diskurs vi identifierat i vår empiri i förhållande till vem som beskrivs bära ansvaret för ungdomskriminaliteten. Agenten i vår empiri blir samhället och den kriminella ungdomen konstrueras som ett offer för sin samtid. I relation till att identifiera agenter i de olika artiklarna blir det relevant med begreppen voluntarism och determinism. Ett antal författare (T.e.x. Jönson, 2010, s.29; Meeuwisse & Swärd, 2013, s.99f; Ohlsson & Swärd, 1994, s.97) beskriver dessa begrepp som aktuella vid diskussion om orsaker och skuld till samhällsproblem. Vi för, med hjälp av stämplingsperspektivet, en diskussion kring eventuella konsekvenser det kan bära med sig att skuldbelägga samhället istället för att begära ansvar från individen.

Regeringens ansvar

Utifrån forskningsläget redovisat i tidigare kapitel ansåg vi det lämpligt att undersöka den politiska debatten i vår empiri. Estrada (2003, s.147f) redogör bland annat i sin studie att media används i syfte att kritisera oppositionen och vinna röster i debatten om ungdomskriminalitet. Estradas resultat visade främst på hur det högra blocket kritiserade de insatser som socialdemokratiska politiker gör i arbetet med att motverka problemet och att dessa inte är tillräckliga. Även Ohlsson (1997, s.128f) redogör i sin avhandling hur media används i den politiska debatten för att kritisera motståndare (Ibid.). Med hänsyn till att vår empiri utgör artiklar från valåret 2022 kan det inte anses främmande att dessa typer av resonemang skulle framföras. För att svara på vår frågeställning om vem som bär ansvar för ungdomskriminalitet analyserade vi transitiviteten i texterna för att identifiera agenter. Agenten i detta sammanhang blir således den som anses bära skulden för en ökad kriminalitet bland ungdomar. I vår analys

utgick vi med andra ord för att vi skulle finna återkommande mönster av att oppositionen kritiserar den socialdemokratiska regeringen för att inte ha gjort tillräckligt i arbetet mot ungdomskriminalitet. De identifierade artiklarna som berörde kritik och skuld hos politiska motståndare bestod främst av debattartiklar skrivna av politiker från Moderaterna och Liberalerna

Regeringen har under sina sju år vid makten försummat att genomföra kraftiga reformer för att motverka det brutala våldet i vårt samhälle. (Reuterskiöld, 2022, *Expressen*)

Ovanstående citat är taget från en debattartikel publicerad i *Expressen* av Reuterskiöld, aktiv i Moderaterna. Nästkommande citat är även denna en debattartikel publicerad i *Expressen* men istället av författare aktiva i Liberalerna.

Det är uppenbart att regeringen inte tar den grova ungdomskriminaliteten på allvar [...] Den socialdemokratiska regeringen står passiv. (Lundin Jernberg, Johnson, Lundberg & Mohamsson, 2022, *Expressen*)

I vårt analysarbete kunde vi finna artiklar formulerade utifrån att politiska motståndare bär skulden för ungdomskriminaliteten, det var dock ett begränsat antal som berörde detta tema. Av våra 69 artiklar som representerar vår empiri kunde vi endast identifiera 5 artiklar där agenten beskrevs vara sittande regering eller annan makthavare, med andra ord, den som är ansvarig för den ökade ungdomskriminaliteten. Utifrån detta anser vi inte ha tillräckligt starkt stöd för att bekräfta Estrada (2003) samt Ohlsson (1997) resultat som pekade på att media används för att kritisera politiska motståndare i debatten om ungdomskriminalitet. Däremot bör man ta hänsyn till att vårt material endast bestod av artiklar publicerade i ett begränsat antal tidningar mellan första januari 2022 till sista september 2022 med sökorden "kriminalitet" och "ungdomar". Med ett annat underlag, kanske inkluderat andra tidningar och andra sökord, hade resultatet därmed kunnat bli annorlunda. I följande underrubrik kommer vi redogöra för de temat vi faktiskt identifierade som agent och ansvariga för ungdomskriminaliteten i vår empiri.

Samhället har svikit ungdomarna

Utifrån frågeställningen om vem som bär ansvaret för ungdomskriminaliteten analyserade vi transitiviteten i vårt material. Vi identifierade ett upprepande mönster av konstruktioner där samhället anses bära skulden och hur strukturella faktorer beskrivs påverka ungdomarna och styra dem mot kriminalitet.

Vi lever i ett samhälle, i ett system, och det är produkten av miljön. Det kan vara saker som hänt när du var liten, att du känner dig utstött, men det har jättemycket att göra med hur samhället och systemet ser ut. (Dahlgren, 2022, *Aftonbladet*)

Ovanstående citat visar ett exempel på att skulden inte skall falla på ungdomen, deras beteende kan istället förklaras av samhället och uppväxten. Agenten blir således samhället i stort och det är dessa som bör ställas till svars för utvecklingen av ungdomskriminalitet som samhällsproblem. Det finns även artiklar som lägger vikt vid uppväxten och föräldraskapet.

Att exempelvis stötta en pappa i sitt faderskap. De flesta kriminella vi möter har en trasig uppväxt och kanske en dålig relation till sin pappa. De försöker hämta det hos sina vänner i gängen. Man kallar varandra "bror" och många söker en fadersgestalt. (Nygren, 2022, *Aftonbladet*)

Med rätt tidiga och riktade insatser till barn med riskfaktorer och deras familjer kan vi se till att de aldrig socialiseras in i en kriminell livsstil. (Zangana, 2022a, *Aftonbladet*)

Här skapas agenten genom att formulera behov av att stötta föräldrarna och säkerställa en tryggare uppväxt för att minska risken att de socialiseras in i kriminalitet eller söker förebilder i kriminella kretsar. Som redovisats i tidigare kapitel om forskningsläget har vi identifierat hur den som anses bära ansvaret för ungdomskriminaliteten har skiftat över tid. Ohlsson och Swärd (1994, s.33ff) beskriver hur det i slutet på 1800-talet och början på 1900-talet anses vara samhället som är ansvariga över utvecklingen. Det var flytten ut till storstäderna och tillgången till nöje som hade genererat till att ungdomar börjat begå kriminella handlingar. Samhället ansågs

ställa för höga krav på ungdomarna, skolorna var för stora, arbetslöshet för hög och dåliga hemförhållanden beskrevs som bidragande faktorer (Ibid.). I likhet med Ohlsson och Swärds (1994) redogörelse identifiera vi återkommande resonemang och diskurser relaterade till att samhället är den som bär ansvaret.

Jag tänker att man ska rikta in sig på att förändra samhället så att unga människor inte skjuter på varandra. (TT, 2022, *Aftonbladet*)

- Jag såg själv med egna ögon obalansen i samhället. Hur kids har det i de här områdena. Hur barnen kommer in i baskethallarna med hål i skorna, bokstavligen. (Nygren, 2022, *Aftonbladet*)

Citaten inkluderar problematisering av hur samhället behöver förbättras för att ungdomarna skall få bättre förutsättningar. Dessa konstruktioner kan kopplas tillbaka till våra upptäckter av hur det beskrivs att ungdomen *faller, lockas* eller *hamnar på glid* när de inkluderas i kriminella miljöer. Utifrån denna frågeställning kan vi dock se hur agenten i texterna blir samhället. Det är samhället som har svikit ungdomarna och möjliggjort deras kriminella beteenden. Förklaringarna kan således relateras till begreppet determinism. Deterministiska orsaksresonemang innebär att strukturella bakomliggande faktorer anses ha så pass stor påverkan att individen inte konstrueras som ansvarig för sina problem. Ungdomskriminalitet blir samhällets ansvar och den kriminella ungdomen blir ett offer för samhällets förhållanden. Konstruktionen innebär att den kriminella ungdomen konstrueras som ett objekt, oförmögen att påverka sin situation, tvingad in i destruktiva mönster och kriminellt beteenden.

Sammanfattningsvis kan vi utifrån tidigare forskning se att det fram till ungefär 1985 fanns en tydlig konstruktion av att ungdomarna ansågs vara offer för sin samtid, de var objekt oförmögna att påverka sina handlingar. De deterministiska förklaringar dominerade media och bakomliggande faktorer ansågs påverka ungdomarna till den grad att de inte kan anses ansvariga för sina handlingar. Under 1986 sker en vändning i media och konstruktionen av ungdomskriminaliteten förändras. Voluntaristiska orsaksresonemang tar över och nu kan

ungdomen själv ses som ansvarig över att ha blivit kriminell. Samhället tar inget ansvar och den unge beskrivs således istället som ett subjekt, fri att göra sina egna val oberoende av omständigheter i uppväxt eller miljö. Vår analys utifrån frågeställningen om vem som bär ansvaret för ungdomskriminaliteten visar en förändring från konstruktionen att ungdomen är ett subjekt, ansvarig för sina handlingar, till ett objekt, ett offer för sin samtid. Diskurserna i vår empiri pekar på samhället som ansvarig för ungdomskriminaliteten. Vilka kan konsekvenserna bli av att media framför ett deterministiskt synsätt där ungdomen blir ett objekt utan förmåga att påverka sina handlingar?

Att säga att samhället bär ansvaret är en relativ bred definition. Det vi identifierat och i denna del refererar till som samhället inkluderar således skola, utsatta bostadsområden, uppväxtmiljö och andra yttre faktorer som individen själv inte kan påverka.

Alla har rätt att få en bra start i livet oberoende av man bor. Större satsningar behövs på skolor i utsatta områden. Mer stödundervisning på eftermiddagar och kvällar. Offentligt drivna fritidsgårdar med stöd till läxhjälp bör finnas i utsatta områden. Dessa fritidsgårdar ska vara fria från kriminella krafter som säljer droger. (Isa, 2022, *Expressen*)

Diskriminering mot barn med NPF är således inget litet problem längre. Det är ett stort och växande samhällsproblem som kommer att få förödande konsekvenser i form av en snabbt växande grupp utslagna unga människor som riskerar att hamna i social misär, missbruk och kriminalitet. (Langhorst, 2022, *Aftonbladet*)

När vi under analysen började identifiera den mest utmärkande diskursen i vår empiri som deterministisk började en diskussion om vilka konsekvenserna kan bli av att frånta ungdomarna ansvaret för sina egna handlingar. Grunden till denna uppsats bygger på att vi med hjälp av språket konstruerar en gemensam verklighet där vi kategoriserar människor i olika grupper och tillskriver dessa grupper olika egenskaper. Media blir då en aktör med makt att sprida dessa konstruktioner och formar vår gemensamma verklighet med hjälp av diskurser. I förhållande till detta började vi fundera över hur medias framställning av den kriminella ungdomen som ett resultat av samhällets brister kan generera i att den unga kriminella själv rättfärdigar sina beteenden. Om ungdomen inte ser sig själv som ansvarig för att ha blivit kriminell och istället

följer medias konstruktion av att vara ett offer av sin samtid, försvinner synen på att individen själv har möjlighet att påverka sina beteenden.

Denna tanke förde oss vidare till stämplingsteorin. I stämplingsteorin ingår bland annat begreppet sekundär avvikelse som syftar till att samhällets reaktioner på normbrytande beteende, som kriminalitet, leder till att individen fortsätter att gå in i rollen som avvikare eftersom samhället förväntar sig det (Ohlsson & Swärd, 1994, s.124ff). Stämpling av en grupp i samhället begränsar individens möjligheter till förändring. Ett tydligt exempel på detta är hur en dömd brottsling har svårt att finna ett jobb på grund av sitt brottsregister, vilket resulterar i att den dömdes möjligheter till försörjning genom legala medel begränsas och hen fortsätter begå kriminella handlingar för att överleva (Ibid.). I relation till vår empiri tycker vi oss kunna se hur medias konstruktion av samhället som den som bär ansvaret genererat till en bild av att ungdomarna själva inte kan påverka sina liv. Detta kan i sin tur innebära att det inte heller finns någon mening för ungdomarna att försöka förändra sitt liv och ta avstånd från kriminella kretsar. De rättfärdigar sina livsval och konstruktionen av dem som offer stannar inte i media, den genomsyrar hela samhället. Ungdomen stämplas som ett resultat av sin omgivning och därmed finns det ingen möjlighet till förändring. De kriminella ungdomarna fråntas i identifierad diskurs sitt handlingsutrymme och när de väl fallit offer för samhällets brister är det för sent. De har ingen möjlighet att själva påverka sitt liv utan deras förutsättningar blir begränsade som resultat av det deterministiska synsättet som fråntar ungdomarna ansvar och även möjlighet att aktivt styra sina handlingar.

När polisen väl kommer in i bilden är det ju ofta ”för sent”. (Westin, 2022, *Aftonbladet*)

Ovanstående citat är ett av de exempel på formuleringar vi identifierat i vår empiri som styrker vår observation om konsekvenser av att beskylla på samhället. De ungdomarna som redan begått kriminella handlingar anses inte vara värda att hjälpa, att lägga resurser på. De har redan fallit offer för samhället och deras bakgrund innebär att de inte har möjlighet att påverka sina handlingar. Konstruktionen som påverkar allmänhetens bild av att ungdomar inte går att rädda innebär en stämpling av kriminella ungdomar som grupp. Denna stämpling kan därmed generera till att ungdomarna själva väljer att följa det allmänheten förväntar sig. Har du begått ett brott

hålls du inte själv ansvarig för detta, det är samhällets fel och du anses oförmögen att påverka din situation. Om denna bild målas upp i media och det är detta som gemene man förväntar sig påverkar det ungdomens egen motivation till förändring. Ungdomens tankesätt om att vara en medveten aktör som faktiskt har möjlighet att bryta sig loss försvinner med medias stämpel av ungdomen som offer av sin samtid. Är de inte ansvariga för sina handlingar kan de inte heller välja en annan väg.

Hur ser diskursen ut vid rapportering om åtgärder för att minska ungdomskriminalitet?

I denna del kommer vi redogöra för de diskurser vi identifierat som mest utmärkande i medias framställning av lämpliga åtgärder för att motverka ungdomskriminalitet. Vi har valt att dela upp denna frågeställning i två olika teman; *Hårdare straff & tuffa åtgärder* samt *kritik mot hårdare straff*. Vi har identifierat diskurser som berör åtgärder kopplade till förebyggande arbete, men dessa har inte fått i närheten av samma utrymme i rapporteringen som diskurserna om behovet av eller kritik mot hårdare straff. Vi har därför valt att fokusera på de diskurser som vi har identifierat som dominerande. Vi jämför vårt resultat i det första temat med tidigare forskning och finner liknande observationer i rapporteringen om åtgärder mot ungdomskriminalitet. Vi berör även vårt resultat i förhållande till det deterministiska synsättet och konstruktionen av att den kriminella ungdomen är oförmögen att förändra sin situation som motivering till hårdare straff. I vårt sista tema har vi identifierat en diskurs som vi inte funnit i tidigare forskning. Nämligen kritik mot och vad vi uppfattar som en reaktion på rapporteringen av hårdare straff. Diskursen uppmärksammar konsekvenser av att straffa ungdomarna hårdare än vi redan gör samt behovet av rehabilitering tillbaka in i samhället. Vårt resultat diskuteras sedan i relation till stämplingsperspektivet och hur rapporteringen om åtgärder kan bidra till att ungdomarnas handlingsutrymme att förändra sitt liv minskar. Förutom att redogöra uppmärksammade diskurser i vår analys kommer vi i denna del även beröra modaliteter i artiklarna, mer specifikt objektiva och subjektiva modaliteter.

Hårdare straff & tuffa åtgärder

I vårt arbete med att identifiera vilka diskurser som råder i rapporteringen om åtgärder för att bekämpa ungdomskriminaliteten var den dominerande retoriken behovet av hårdare straff. I rapportering berördes inte endast ungdomskriminalitet, utan även gängbrottslighet och

kriminalitet i stort. Vi har ändå valt att inkludera detta trots att det inte enbart berörde ungdomskriminalitet. Detta för att även vid rapportering om att "knäcka gängen" fanns en mening med detta till syfte av att minska rekryteringen av ungdomar till gängen. Mönster i rapporteringen identifierades i form av formuleringar som dubbla straff för gängkriminella, fler utvisningar, högre bevakning, lägre straffmyndighetsålder, mer befogenhet till poliser, hemliga tvångsmedel och slopad straffrabatt.

Socialdemokraterna vill också skärpa straffen för narkotika- och återfallsbrott och skjutningar på allmän plats straffas betydligt hårdare. - Skjuter man varandra på allmän plats ska det leda till mycket längre straff än i dag, det ska kunna handla om mer än maxstraff. (Bolmgren, 2022, *Expressen*)

Vi kommer genomföra en stor straffrättsreform som ska syfta till hårdare straff för gängkriminella. Den ska bland annat innehålla en avskaffad ungdomsrabatt för den över 18, men också en stor reform av straffet för den under 18. Idag utnyttjas barn cyniskt och tragiskt av gängen. Skälet är de oerhört låga straff, slutet ungdomsvård i max fyra år, som barn mellan 15 och 18 kan få. (Carlson, 2022, *Expressen*)

I ovanstående citat motiveras behovet av hårdare straff med hjälp av att presentera agenten. Agenten i texten blir den som bär ansvaret till att ungdomar blir kriminella. I dessa citat presenteras låga straff som anledningen till att unga rekryteras och lämplig åtgärd blir därmed att skärpa straffen. Citaten visar exempel på diskursen vi identifierat i majoriteten av artiklarna. Nämligen närvaron av objektiva modaliteter. Detta innebär att det som skrivs presenteras som fakta. Diskurser bidrar därmed till en konstruktion av att vi kan minska ungdomskriminaliteten genom att straffa de som begår brott ännu mer. Intressant här blir bristen av att även inkludera bakomliggande faktorer som bidrar till ungdomskriminalitet. I föregående frågeställning om vem som bär ansvaret fann vi diskurser som fokuserar på samhället som den ansvariga. Ungdomen faller offer för sin samtid och kan inte hållas fullt ansvariga för sina handlingar. I analysen av frågeställningen om åtgärder förflyttas ansvaret och nu är det äldre kriminella och låga straff som blir agenten. Om samhället hade lyfts som ansvarig även i rapporteringen om åtgärder hade vi med största sannolikhet funnit en större mängd empiri som berör förebyggande åtgärder.

Anledningen till ansvarsförskjutningen kan anses vara politiskt motiveras. När politiker vill visa sig handlingskraftiga faller det ganska platt att redogöra för att stoppa ungdomskriminalitet med resurser till exempelvis skolan. Artiklar skrivna med syfte att lyfta åtgärder kopplade till hårdare straff skickar en signal till allmänheten om att problemet tas på allvar och de kriminella skall straffas. En liknande observation uppmärksammas av Estrada (2003) som redogör för hur rapportering om behov av sociala förebyggande insatser inte får lika mycket slagkraft som rapportering om behovet av hårdare straff (Ibid.). Vår analys har med andra ord visat hur åtgärder mot ungdomskriminalitet domineras av motiveringar till hårdare straff, endast en minoritet av analyserade artiklar lyfte behovet av förebyggande åtgärder. Agenten förflyttas från samhället till äldre kriminella och bakomliggande faktorer till kriminaliteten berörs inte. I jämförelse med tidigare forskning redogör både Rosenberger och Callanan (2011) och Faucher (2009) för att rapportering kring hårdare straff i regel följs av brist på inkludering av bakomliggande faktorer till ungdomskriminalitet. Förebyggande åtgärder hamnar i bakgrunden och individen blir till ett subjekt istället för ett objekt. Det vill säga, ansvarig för sina handlingar oberoende av yttre faktorer.

– Dubbla straff betyder att de som begår de grävsta brotten i gängmiljöer låses in mycket längre. Det gör att när de sitter i fängelse kan de inte begå nya brott och de kan inte rekrytera nya ungdomar, det ger respit under en tid. (Juhlin & Jönsson, 2022, *SVT Nyheter*)

Motiveringen för att skärpa straffen är genomgående i vår empiri som berör åtgärder. Syftet är i första hand att förhindra de kriminella att begå brott under tiden de sitter frihetsberövande. Ovanstående citat berör detta. I arbetet med att analysera modaliteter i artiklar kopplade till åtgärder har vi identifierat en övervägande retorik av objektiva modaliteter med hög affinitet. Detta innebär att det som skrivs presenteras som objekt fakta. I Citatet ovan skriver författaren att när de kriminella sitter i fängelse kan de inte begå nya brott och de kan inte rekrytera nya ungdomar. Detta presenteras som fakta och där finns inget utrymme för tveksamheter. Därmed rättfärdigas argumenten om att hårdare och längre straff att lösningen till ungdomskriminalitet. Även här kan vi se en form av det deterministiska synsättet där den äldre kriminella är anledningen till att ungdomarna blir kriminella. Personen i fråga kan locka ungdomarna in i

kriminalitet och återigen frantas ungdomarna ansvaret över sitt eget handlande. I jämförelse med vår förra frågeställning flyttas agenten till den äldre kriminella, eller låga straff, det är dessa som bär ansvaret för kriminalitet bland ungdomarna. Därmed kan hårdare straff som lösning till samhällsproblemet motiveras.

Vi måste bli bättre på att få rätt våldsdrivande individer inlåsta. Inte i första hand för att de ska bli bättre människor, så naiva är vi inte. Men det kan kyla av både dem och konflikten. (Hjertén, 2022b, *Aftonbladet*)

Ovanstående citat visar en liknande typ av konstruktion där längre straff motiveras. Här presenteras en motivering till att frihetsberöva de kriminella för att på sätt och vis sätta paus på de konflikter som sker i de kriminella miljöerna. Även här kan vi se hur diskursen som råder fråntar ungdomen möjligheten till att förbättra sitt liv. Artikelförfattaren beskriver hur fängelsestraffet inte är till för att faktiskt påverka de kriminella ungdomarna att välja bort kriminalitet, syftet är endast att hindra dem från att begå brott medan de sitter inlåsta. Att det är naivt och tro att ungdomarna kan bli "bättre människor" visar på en konstruktion av att den kriminella ungdomen är bortom räddning. Att då presentera längre straff som den rätta åtgärden faller sig naturligt. Om ungdomen inte kan påverka sitt eget beteende finns det inte heller någon anledning att lägga resurser på att rehabilitera. Ungdomen beskrivs återigen som ett objekt, påverkad av yttre omständigheter och oförmögen att förändra sitt liv till de bättre. I förhållande till diskurserna som målar upp den kriminella ungdomen som oförmögen att påverka sin egen situation har vi identifierat en annan diskurs som kritiserar retoriken om att hårdare straff är den rätta vägen. Nästkommande tema berör detta och problematiserar istället hur hårdare straff bidrar till att forma den kriminella ungdomen och frånta denna möjligheter att förändra sitt liv.

Kritik mot hårdare straff

I förhållande till ovanstående fokus på hårdare straff och hårdare tag mot ungdomskriminaliteten anser vi det relevant att även beröra ett tema vi identifierat som svar på ovanstående retorik. I politiska debatter framförs argument som menar på vikten vid att straffa kriminella, ungdomar och de som återfallit i brott hårdare. Vi har dock uppmärksammat en annan diskurs där artiklar

problematiserar vad det innebär att straffa ungdomarna ännu hårdare och de konsekvenser som medföljer. En förbättring av fängelserna i relation till att rehabilitera och förbereda för ett legalt liv efterfrågas. I arbetet med att identifiera de artiklar som berör åtgärden fann vi ett perspektiv som ifrågasatte behovet av hårdare straff och som berörde hur detta påverkar ungdomen negativt.

När man sedan hamnar i fängelse, vilket de flesta av dem gör med jämna mellanrum, är det de kriminellas möjlighet att nätverka. [...] – Precis som vi gör när vi åker på en konferens så ser de till att knyta band med andra kriminella inne på kåken. Man får eller köper sig nya lojaliteter som kan vara användbara när man kommer ut. (Hjertén, 2022b, *Aftonbladet*)

Ovanstående citat är ett exempel på hur kritiken mot att placera ungdomar i fängelse presenteras. De beskriver hur tiden som frihetsberövad stärker statusen hos ungdomarna i kriminella kretsar och kan generera i fortsatt kriminalitet när de kommer ut. Vi tycker oss uppfatta denna diskurs som kopplad till stämplingsperspektivet som vi berört i tidigare kapitel. Artikelförfattarna berör konsekvenserna av att den unge identifieras som kriminell och omvärlden förväntas sig att denna skall fortsätta begå brott. Detta begränsar i sin tur ungdomens möjligheter till förändring och fängelsestraffet genererar i att ungdomen kliver in i rollen som bortom räddning ännu mer. Fängelsestraffet motiveras med att ungdomarna ändå inte kan bli "bättre människor" och därmed är den enda rimliga lösningen att låsa in dem så länge som möjligt. I kritiken mot detta problematiseras dock hur denna konstruktionen och behandlingen av ungdomarna faktiskt bidrar till fortsatt kriminalitet och begränsat handlingsutrymme att välja en annan väg.

Jag åkte in när jag var tonåring och kom ut när jag var i mitten av 20-årsåldern. Jag hade knappt betalat en hyra i hela mitt liv. Jag hade inte koll på saker och ting. Jag skulle inte säga att jag kände mig som en del av samhället. Ceesay tror att brister på behandlingsinriktade insatser i fängelset gör att fler återfaller i brott. - Om du bara sitter helt isolerad från omvärlden så länge, då byggs det upp mer hat som gör att du tänker; nu kommer jag komma ut och köra min grej ännu hårdare. Dessutom knyter man kontakter

med andra. Jag skulle säga att det är väldigt svårt att motiveras till att förändras.
(Zangana, 2022b, *Aftonbladet*)

Presenterat citat kommer från en artikel där författaren intervjuar en före detta kriminell och frågar denne om åtgärder som innebär att straffa ungdomarna hårdare. Den intervjuade redogör för bristen i den rehabiliterande tanken och arbetet med att minska risken för återfall i brott i relation till fängelsestraff. Citatet visar även denna på hur retoriken kring hårdares straff bidrar till att stämpla ungdomen. Om den kriminella ungdomen konstrueras som oförmögen att påverka sin situation resulterar detta i att hårdare straff är den bästa åtgärden. Vi tolkar att denna retorik som lyfter upp problematiken med att straffa ungdomar hårdare har utvecklats som ett svar på att ungdomen konstrueras om oförmögen att förändra ditt liv. Vår analys har genererat till en tanke hos oss kring om att när ungdomarna placeras i fängelse minskar handlingsutrymmet att efter straffet leva ett legalt liv. Motiveringen till att straffa ungdomarna hårdare på grund av att de inte kan välja en annan väg blir verklighet när straffen skärps. Detta tolkar vi som att när ungdomarna straffas hårdare skapas en individ som är oförmögen att förändra sitt liv till de bättre. Oavsett om detta även var sant innan straffet eller inte. Diskurser som råder i media att ungdomen är bortom räddning och att hårdare straff är den bästa lösningen bidrar därmed till att ungdomens handlingsutrymme minskar och den unge placeras i ett fack som är svårt att ta sig ur. De diskurser som vi identifierat kopplat till åtgärder för att minska ungdomskriminalitet bidrar med andra ord till fortsatt kriminalitet.

5. Avslutande diskussion

En viktig aspekt att ha i åtanke vid en studie som berör diskurser kring ett visst ämne är att undersökningen i sig även den bidrar till diskursen. Publicering av denna studie innebär därmed att den diskurs vi identifierat och redogjort för, bekräftas och ges utrymme och makt. Detta innebär ett etiskt övervägande kring vad resultatet bidrar med. Innebär vår analys en fortsatt stigmatisering av gruppen eller kan den bidra till en mer nyanserad bild av ungdomarna? Detta har varit en genomgående diskussion under tiden för studien. Vi har kommit fram till att det inte går att undvika att vi genom att välja detta ämne bidrar till att förstärka diskurserna och uppfattningen om ungdomskriminalitet som samhällsproblem. Vi vill dock tydliggöra att det resultat vi redogör för endast representerar de artiklar som valts ut som empiri och skall inte ses som en universell sanning. Detta är vår tolkning av rådande diskurser och vi hoppas att vårt bidrag kan skapa en tankeprocess kring vilka förutsättningar vi ger ungdomarna beroende på hur vi talar om dem.

Hur ser vårt resultat ut, hur konstrueras den unga kriminella, vem anses bära skulden för kriminaliteten och vilka diskurser är dominerande i rapporteringen om åtgärder? I vårt material har vi identifierat att den unga kriminella beskrivs som passiv. Han har *fallit*, *lockats*, eller bara *hamnat* i kriminaliteten. Individerna målas upp som oförmögen till aktivt handlande och därmed konstrueras en verklighet där de unga inte själva har möjlighet att välja en annan väg. Detta kan i sin tur innebära att ungdomarna följer denna konstruktion och inte heller anser sig kunna förändra sitt liv. De har hamnat i kriminella kretsar oberoende av hur de själva vill leva och därmed finns inte heller möjlighet till förändring.

I frågan om vem som anses bära skulden går resultatet i denna del i linje med vårt resultat gällande hur den unga porträtteras. Samhället anses bära ansvar och ungdomarna har fallit offer för sin samtid. Det går i linje med de deterministiska synsättet som innebär att individen påverkas av yttre faktorer till den grad att de inte själva kan bära ansvar för sina handlingar. Vi ser detta som problematiskt. Synsättet innebär att ungdomarna inte är ansvariga och innebär därmed även att de är bortom räddning. Om de inte själva kan påverka sina handlingar har de inte heller möjlighet att välja en legal väg. Samhället har redan svikit dem och deras framtid påverkas av yttre faktorer snarare än ungdomarnas egen vilja.

Intressant med våra slutsatser är att tidigare forskning pekar hur media rapporterar om att det finns behov av högre straff och tuffare åtgärder, hör detta ihop med att ungdomarna beskrivs som ansvariga och de bakomliggande faktorerna berörs inte. I vår empiri har vi istället identifierat att ungdomar inte anses vara ansvariga för att de blivit kriminella, det ansvaret läggs på samhället och ungdomarna anses oförmögna att påverka sin situation. Trots detta ser vi hur det i rapporteringen om åtgärder läggs mest fokus på hårdare straff. Detta går med andra ord emot det som tidigare forskning visat. Vår analys är baserat på vårt empiriska material och vi anser oss ha lyft fram de diskurser som är mest utmärkande. Men att vårt resultat går emot vad tidigare forskning visar för samband utgör en form av osäkerhet kring hur tillförlitlig vår undersökning kan anses vara. Vi kan redogöra för att detta är de diskurser som är utmärkande för just dessa tidningar, under denna period när man söker efter dessa orden. Vi anser dock att vårt resultat inte är applicerbart som en generell slutsats om hur media framställt ämnet. Vidare forskning behövs för att säkerställa våra slutsatser.

Vi identifierat ett deterministiskt synsätt i förhållande till vem som anses bära ansvar (samhället), den unga kriminella anses vara passiv. Men den åtgärd som får mest plats i media är att ungdomarna skall straffas hårdare. Denna koppling anser vi problematisk då vi å ena sidan framställer ungdomarna som passiva och samhället som ansvariga samtidigt som vi vill straffa ungdomarna hårdare. Kanske går detta i linje med att vi ser en retorik som pekar på att när de väl utfört en kriminell handling är det för sent att rädda dom, det finns därmed inget behov av att minska stigmatiseringen och öka möjligheter för dem att välja andra vägar framöver. Den enda giltiga åtgärden blir att ta bort dem från samhället så länge som möjligt så att de under tiden inte kan begå nya brott. För vi har redan bestämt att dem kommer fortsätta kriminaliteten. Vilket då i sin tur påverkar ungdomens bild av sig själv och resulterar i att deras handlingsutrymme att leva ett legalt liv faktiskt minskar.

I relation till vårt framtida yrke som socionomer anser vi det relevant att förstå hur media formar allmänhetens kunskap om ungdomarna. Vi skall möta dem när de kommer ut från sina straff och motivera dem till att integreras tillbaka in i samhället och välja en legal väg. Vårt resultat visar hur straffade personer stämplas av media och hur detta kan innebära ett minskat handlingsutrymme för ungdomarna. Att ha detta i åtanke när man arbetar med dessa individer är

fördelaktigt. Vi behöver uppmärksamma hur samhället minskar möjligheterna att välja ett legalt liv och därmed öka förståelsen för återfall i brott.

Vidare forskning

Utifrån vår studie har vi funderat över hur den fortsatta forskningen inom ämnet hade kunnat se ut. Med anledning av vårt resultat och relevansen till socialt arbete hade det varit intressant att fortsätta studera hur medias konstruktion påverkar individerna. Märker ungdomarna av att deras handlingsutrymme begränsas utifrån allmänhetens kunskap om dem? Hur blir de bemötta av polis, kriminalvård och andra institutioner som skall hjälpa dem tillbaka in i samhället? Vi har endast undersökt diskurser och medias konstruktion av ungdomskriminaliteten och diskuterat eventuella konsekvenser vårt resultat kan leda till. Utifrån detta hade vidare forskning kunnat anta individens perspektiv och undersöka hur ungdomarna påverkas av konstruktionen. Om identifierade diskurser leder till minskad kriminalitet eller om dem, som vi kommit fram till, faktiskt innebär ökad kriminalitet och minskat utrymme för ungdomarna att ändra riktning i livet.

Referenser

Boréus, K (2015) Diskursanalys. I: Ahrne & Svensson (red.). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber

Bryman, A (2018) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Tredje upplagan. Stockholm: Liber

Brottsförebyggande rådet (2022) *Ungdomsbrottslighet*.

<https://bra.se/statistik/statistik-utifran-brottstyper/ungdomsbrottslighet.html> [Hämtat: 2022-12-03]

Börjesson, M (2003) *Diskurser och konstruktioner: en sorts metodbok*. Lund: Studentlitteratur

Eldén, S (2020) *Forskningsetik: vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Upplaga 1 Lund: Studentlitteratur

Estrada, F (2001) Juvenile violence as a social problem. *British Journal of Criminology*. 41(4): 639-656

Estrada, F (2003) Brottslighetens politiska dynamik – ledarsidors syn på ungdomsbrottslighet 1970-1999. I:Blomberg, Kroll, Lundström, & Swärd (red.). *Sociala problem, socialpolitik och socialt arbete i medier*. Lund: Studentlitteratur.

Fairclough, N (1995) *Critical discourse analysis: the critical study of language*. London: Longman

Faucher, C (2009) Fear and loathing in the news: a qualitative analysis of Canadian print news coverage of youthful offending in the twentieth century. *Journal of youth studies*, 12(4): 439–456.

Howarth, D. R. (2007) *Diskurs*. 1. uppl. Malmö: Liber

Jönson, H (2010) *Sociala problem som perspektiv: en ansats för forskning & socialt arbete*. 1. uppl. Malmö: Liber

Meeuwisse, A & H Swärd (2013) Perspektiv på sociala problem - några positioner. I: Meeuwisse & Swärd (Red.). *Perspektiv på sociala problem*. 2., omarb. utg. Stockholm: Natur & kultur

Ohlsson, L. B. & H Swärd (1994) *Ungdom som samhällsproblem*. Lund: Studentlitteratur

Ohlsson, L. B. (1997) *Bilden av den "hotfulla ungdomen": om ungdomsproblem och fastställandet och upprätthållandet av samhällets moraliska gränser*. Diss. Lund: Univ.

Rosenberger, J. S. & V. J Callanan (2011) The Influence of Media on Penal Attitudes. *Criminal Justice Review*. 36(4): 435-455

Winther Jørgensen, M & L Phillips (2000) *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Åkerström, M. & Sahlin, I. (2001). *Det motspänstiga offret*. Lund: Studentlitteratur

Citerade artiklar

Bolmgren, F (2022) S presenterar "nationell offensiv" mot gängkriminalitet. *Expressen*, 14e augusti.

<https://www.expressen.se/nyheter/val-2022/s-presenterar-nationell-offensiv-mot-gangkriminalitet/> [Hämtat 2023-01-17]

Carlson, A (2022) Vi måste skärpa straffen för 15-åringar. *Expressen*, 23e augusti.

<https://www.expressen.se/debatt/vi-maste-skarpa--straffen-for-15-aringar/> [Hämtat: 2022-12-01]

Dahlgren, S (2022) Rapparen Adaam om gängkriminaliteten bland unga i Sverige

"Omöjligt att stoppa". *Aftonbladet*, 26e maj.

<https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/a/Kzx52E/adaam-rappare-om-kriminalitet-bland-unga-sverige> [Hämtat 2022-12-01]

Ericson, P (2022) "Politiker gör sårbara grupper till slagträn" Nicolas Lunabbas "Blir du ledsen om jag dör?" förklarar hur gängvåldet uppstår. *Aftonbladet*, 27e augusti.

<https://www.aftonbladet.se/kultur/a/9K9wvW/intervju-med-nicolas-lunabba-av-pernilla-ericson>
[Hämtat 2022-12-01]

Hjertén, L (2022a) Nicholas rymde från ungdomshemmet - hittades ihjälskjuten. *Aftonbladet*, 20e

mars. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/L5GPoJ/nicholas-17-hittades-mordad-vid-batklubb-i-marsta> [Hämtat 2022-12-01]

Hjertén, L (2022b) Polisen: "Du måste hämnas - annars tappar du ansiktet". *Aftonbladet*, 9e januari.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/rEb5b0/polisen-du-maste-hamnans--annars-tappar-du-ansiktet> [Hämtat: 2022-12-01]

Isa, M (2022) Så kan utsatta områden som Tjärna ängar räddas. *Expressen*, 2a februari.

<https://www.expressen.se/debatt/sa-kan-riskomraden--som-tjar-na-ang-ar-raddas/> [Hämtat 2023-01-17]

Juhlin, J & N Jönsson (2022) Så blev utfrågningen av Ulf Kristersson. *SVT Nyheter*, 21a augusti.

<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sa-blev-utfragningen-av-ulf-kristersson-m> [Hämtat: 2022-12-01]

Langhorst, J (2022) Nej, M och L, felet är inte förorden och ADHD. *Aftonbladet*, 13e augusti.

<https://www.aftonbladet.se/debatt/a/y4keEe/nej-m-och-l-felet-ar-inte-fororden-och-adhd> [Hämtat 2022-12-01]

Lundberg Andersson, H (2022) Storbråk med flera maskerade personer. *Expressen*, 23e

september. <https://www.expressen.se/nyheter/polisen-anvande-granater-polis-larmades-till-skola/>
[Hämtat: 2022-12-01]

Lundin Jernberg, H, J Johnson, A Lundberg & S Mohamsson (2022) Ungdomskriminaliteten måste tar på allvar. *Expressen*, 18e juli.

<https://www.expressen.se/debatt/ungdomskriminaliteten-maste-tas-pa-allvar/> [Hämtat 2022-12-01]

Nygren, S (2022) Nicolas Lunabba har hjälpt tusentals unga undan kriminalitet. *Aftonbladet*, 21a augusti.

<https://www.aftonbladet.se/svenskahjaltar/a/v54y5X/eiljah-clarance-raddades-av-nicolas-lunabba> [Hämtat 2023-01-16]

Nygren, S (2022) Knivskadad trillade in på restaurang: ”Ropade på hjälp”

Gärningsman jagas efter nattens mord i Malmö. *Aftonbladet*, 15 juni,

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/Kz5Xo5/knivskadade-sokte-skydd-pa-restaurang-pa-mollev-angen> [Hämtat 2023-01-16]

TT (2022) Experter: Så bör politikerna tackla brotten. *Aftonbladet*, 9e september.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/RGRpJa/expertes-sa-bor-politikerna-tackla-brotten> [Hämtat 2023-01-16]

TT (2022) Hårdare tag mot skolk ska hjälpa unga på glid. *Aftonbladet*, 7e september.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/l318J3/hardare-tag-mot-skolk-ska-hjalpa-unga-pa-glid> [Hämtat 2023-01-16]

Reuterskiöld, A (2022) Låt Ekerö starta en egen polisstyrka. *Expressen*, 22a april.

<https://www.expressen.se/debatt/lat-ekero-starta-en--egen-polisstyrka/> [Hämtat 2022-12-01]

Westin, A (2022) ”Fler poliser” inte det viktigaste för poliserna själva. Kommer först på femte plats. *Aftonbladet*, 24e augusti.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/JxKAwP/har-ar-polisernas-basta-forslag-mot-brottslighete> [Hämtat 2022-12-01]

Zangana, B (2022a) Här värvas barn av gängen: ”Soc får inte säga ett skvatt till oss”.

Aftonbladet, 21a augusti.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/wOIPOG/barn-varvas-till-gangen-i-vasteras-polisen-vill-se-lagandring> [Hämtat 2023-16-01]

Zangana, B (2022b) Rapparen Alex Ceesay om hårdare straff: "Byggs upp mer hat". *Aftonbladet*, 19e augusti.

<https://www.aftonbladet.se/nyheter/a/7db504/rapparen-alex-ceesay-om-skjutningarna-och-hardare-straff> [Hämtat: 2022-12-01]